

25 let
akreditačního
systému
1991-2016

NÁRODNÍ AKREDITAČNÍ ORGÁN

ČESKÝ INSTITUT PRO AKREDITACI
obecně prospěšná společnost

ISBN 978-80-906419-0-7

NA ÚVOD

*Dvacet pět let
národního
akreditačního
systému*

V publikaci k patnáctému výročí akreditace v České republice se Český institut pro akreditaci, o.p.s. přirovnával k patnáctiletému člověku. K člověku, který už vyrostl z dětských bot a směřuje k dospělosti. Nyní se tedy přímo nabízí pokračovat v této metafoře. Když je člověku pětadvacet let, stojí na počátku své profesní kariéry. Už má za sebou školy, první pracovní zkušenosti a staví se, jak se říká, na vlastní nohy.

Také Český institut pro akreditaci, o.p.s. dospěl a s ním i také systém akreditace, který v České republice zajišťuje. Po čtvrtstoletí má – doufejme! – za sebou turbulentní doby vzniku, hledání vlastní identity a místa ve společnosti. Je pevně ukotven v národních i mezinárodních strukturách organizací zabývajících se akreditací.

Současné renomé Českého institutu pro akreditaci, o.p.s., a to nejen v České republice, ale i v Evropě, je výsledkem poctivé a kvalitní dlouholeté práce. A věříme, že máme na co být hrdi. Proto se do dalších let díváme s optimismem a vírou, že budeme i nadále nabízet kvalitní služby a hledat další prostor k jejich zlepšování a dalšímu rozvoji. Děláme vše pro to, aby akreditace byla pro naše klienty důležitou konkurenční výhodou.

CO JE TO VLASTNĚ AKREDITACE?

*Ing. Jiří Růžička, MBA,
Ph.D., ředitel
Českého institutu
pro akreditaci, o.p.s.*

Termín „akreditace“ je čtenářům určitě známý a povědomý. Samotné slovo „akreditace“ pochází z latinského „accredo“, tedy „dávám důvěru“. Laicky řečeno: akreditace je úkon, kterým osoba akreditující říká, že danému subjektu věří. Že věří jeho postupům, jeho dokumentaci, jeho procesům nebo jeho měřidlům. Zkratka je to vyjádření důvěry.

V českém právním prostředí je samotný pojem akreditace užíván i v jiných souvislostech než je provádění akreditace subjektů posuzování shody akreditačním orgánem České republiky, kterým je Český institut pro akreditaci, o.p.s. – zkráceně ČIA; pro zahraničí pak CAI.

ČIA je národní akreditační orgán, který zajišťuje akreditaci jako orgán veřejné moci. Vykonává tedy akt „vyjádření důvěry“ pro nejrůznější subjekty z mnoha oblastí a oborů. Sám o sobě neprovádí žádné zkoušky ani podobné činnosti. Široká veřejnost se s našimi službami obvykle setkává jen zprostředkovaně tím, že jako spotřebitel očekává kvalitní produkty a služby od firem, které je poskytují. O činnosti orgánů, které jejich dodavatele posuzují nebo kontrolují, neví téměř nic, protože tento proces považuje za samozřejmost.

I vy považujete za samozřejmost, že například váš řezník má kalibrované váhy, a že ten, kdo váhy kalibroval, to udělal opravdu poctivě a správně. My nejsme ti, kdo váhy bude kontrolovat, ani ti, kdo vydají osvědčení o kalibraci. Od toho jsou tu jiní. Úkolem nás, jako akreditačního orgánu, je ověřit, že ta laboratoř, ve které budou váhy posuzovány a kalibrovány, dodržuje všechny postupy tak, jak má, a že jejich potvrzení, že jsou váhy v pořádku, je opravdu důvěryhodné. To je, obrazně řečeno, naše role.

Občas se stává, že nás média nebo lidé, zřejmě z neznalosti, spojují s některými kauzami, které se týkají spíše jiných orgánů. Snažíme se proto dlouhodobě vysvětlovat, že akreditace laboratoře bohužel nijak nezabrání například tomu, že výrobce či dovozce dodá k testování jiný výrobek než ten, který pak uvede na trh. Laboratoř jej v dobré víře a v souladu se všemi předpisy otestuje a vydá o tom zkušební protokol – ovšem zbytek už ovlivnit nemůže. ČIA svým osvědčením potvrzuje shodu akreditovaného

subjektu s požadavky použité mezinárodní akreditační normy, dál naše pravomoci nesahají.

I tomu, kdo dává důvěru, musí někdo důvěru dát. V našem případě to je především náš stát. ČIA je notifikován a uznán Evropskou komisí jako jediný akreditační orgán České republiky. Musíme proto trvale splňovat všechny požadavky, které jsou na národní akreditační orgány kladeny. Jejich plnění je podrobně a pravidelně vyhodnocováno mezinárodním týmem evaluátorů a úspěšná evaluace nám pak umožňuje podepsat tzv. Multilaterální dohodu o vzájemném uznávání (MLA) jak na evropské, tak i na celosvětové úrovni. Současné platné evropské právo dokonce stanovuje povinnost vnitrostátním orgánům uznávat nejen výstupy ostatních národních akreditačních orgánů, které se úspěšně podrobily evaluaci, ale i akreditovaných subjektů. Tímto mechanismem je pak zajištěna vzájemná uznatelnost výstupů vydaných akreditovaným orgánem a nemělo by docházet ke zpochybnění jejich úrovně.

Zdálo by se, že jako orgán veřejné moci, tedy de facto úřad, máme jasně dané povinnosti, práva i pravomoci, a není žádný prostor pro zlepšování služeb, které poskytujeme našim klientům. Jako akreditační orgán s jedinečným postavením bychom mohli poskytovat pouze takové služby, jaké poskytovat musíme. Ale touto cestou nechceme jít. Sami jsme si v historii prošli etapou, kdy jsme byli soukromoprávní subjekt, takže jsme nahlédli do komerčního světa mimo bezpečné mantinely veřejné moci, a z té doby nám zůstala určitá pokora a snaha vyjít našim klientům vstříc. Proto například nabízíme firmám možnost, že posoudíme jejich dokumentaci systému managementu ještě před podáním žádosti - v podstatě taková konzultace před samotným procesem. Firma pak může na základě identifikovaných neshod upravit systém a doplnit dokumentaci tak, aby v průběhu akreditace už tyto neshody nebyly řešeny

jako zásadní nedostatky. Posouzení dokumentace přitom není povinnou součástí procesu akreditace, jedná se o naši volitelnou službu, kterou se snažíme vyjít klientům vstříc, aby byli lépe připraveni, a naši klienti ji velmi oceňují.

V roce 2016 jsme oslavili čtvrt století existence akreditačního systému. Ale není to tak, že by akreditace v České republice začala až v roce 1991. Již v roce 1987, ještě za dob Československé socialistické republiky, jsme získali první informace o akreditaci a hned v následujícím roce jsme zahájili přípravy na její zavedení. Dokonce jsme se už v roce 1988 zúčastnili zasedání WECC - Západoevropského kalibračního sdružení, které sdružovalo akreditační orgány v oblasti akreditace kalibračních laboratoří (také existoval WELAC pro oblast zkušebních laboratoří).

Naše pozice na mezinárodním poli tenkrát pochopitelně nebyla dobrá. Státy tehdejší západní Evropy se na nás zpočátku dívaly jako na chudé a málo schopné sousedy. Neměli jsme zkušenosti, začínali jsme od nuly, učili jsme se za pochodu. Museli jsme si vybudovat svou, věřím, že dobrou pověst. V té době také některé státy prosazovaly vytvoření samostatných „východoevropských organizací“. My jsme ale chtěli být řádným členem evropských struktur, do kterých jsme historicky patřili, a to se nám také podařilo.

V této době se problematikou akreditace zabýval FÚNM – tehdejší Federální úřad pro normalizaci a měření, který se zabýval normalizací, metrologií a zkušebnictvím. FÚNM se vydáním Směrnice o akreditaci přihlásil i k problematice akreditace, protože se do značné míry týkala oblastí jeho působení. FÚNM se prohlásil prvním akreditačním orgánem v době, kdy jsme prožívali historické události roku 1989, které vyvrcholily sametovou revolucí.

Tato revoluce přinesla mnohé změny, nejen v politice, ale i v průmyslu a obchodu. Pravidla volného pohybu zboží, služeb a osob umožnila intenzivní kontakty s našimi sousedy na západě, na severu i na jihu od našich hranic, tedy i tam, kde to dřív nebylo tak samozřejmé. Toto

postupné otevírání se světu přineslo možnosti nejen navštívit pro nás do té doby nedostupná místa, ale také budovat akreditační systém na kvalitativně jiné úrovni. Zároveň nám mnoho našich zahraničních partnerů pomáhalo. Předávali nám zkušenosti, které jsme nemohli tak rychle získat, což nám usnadnilo zvládnout hektický začátek činnosti akreditačního orgánu v souladu se všemi požadavky mezinárodních norem a předpisů.

Dnes, po letech, si troufám tvrdit, že se nám zapojení do mezinárodních akreditačních struktur podařilo velmi rychle. Je tomu již dvacet let, co jsme členy celosvětové organizace ILAC (Mezinárodní spolupráce v oblasti laboratoří a inspekčních orgánů). Byli jsme prvním akreditačním orgánem ze zemí střední a východní Evropy, který v roce 1998 podepsal multilaterální dohodu pro oblast laboratoří a pro oblast certifikačních orgánů. Na základě těchto dohod jsme se stali rovnoprávnými členy evropské akreditace, což zajišťuje subjektům posuzování shody mezinárodní uznání jejich akreditovaných výstupů. Stanovení jasného cíle, ve spojení s trochou zarputilosti, se nám všem, kteří akreditační systém využívají, rozhodně vyplatilo.

V současné době jsme tedy v pozici národního akreditačního orgánu. Jsme členem mezinárodních organizací, signatáři významných multilaterálních dohod z oblasti akreditace, a i díky tomu je česká akreditace zcela rovnoprávná s akreditací udělovanou kdekoli jinde v Evropské unii. Zároveň fungujeme jako orgán veřejné moci. Máme povinnost postupovat podle správního řádu, takže naše rozhodnutí a práce podléhají stejným pravidlům a nárokům jako u jakéhokoliv jiného orgánu veřejné moci.

Zdálo by se, že jsme pevně zakotveni v právním rámci ČR i na mezinárodní úrovni a nemusíme se dál rozvíjet. Přesto vidíme velký prostor ke zlepšování a zefektivnění naší práce, především v oblasti snižování administrativní zátěže. Rádi bychom, aby získání akreditace pro firmy bylo náročné, spravedlivé, ale nikoli nepříjemné a spojené se zbytečným papírováním.

MILNÍKY AKREDITAČNÍHO SYSTÉMU

*Bodový přehled
pětadvaceti let
akreditace v ČR*

1991

- počátek moderní akreditace v ČR, respektive v tehdejší ČSFR
- 1. 2. 1991 byl v rámci Federálního úřadu pro normalizaci a měření (FÚNM) vytvořen samostatný odbor akreditace
- 14. 3. 1991 udělil tento odbor první osvědčení o akreditaci pro zkušební laboratoř č. 1001
- 28. 6. 1991 rozpuštění RVHP
- sídlo na adrese Václavské náměstí 19, Praha 1

1992

- podařilo se prosadit vytvoření nezávislého Národního akreditačního orgánu, řízeného Radou pro akreditaci
- bylo rozhodnuto, že Český institut pro akreditaci bude založen jako příspěvková organizace s tím, že v budoucnu bude přeměněn na nestátní subjekt
- 21. 12. 1992 vydalo Ministerstvo hospodářství ČR Zřizovací listinu Českého institutu pro akreditaci

1993

- k 1. 1. 1993 byla zřízena příspěvková organizace Český institut pro akreditaci a začala působit jako Národní akreditační orgán
- vznik samostatné České republiky

1994

- došlo ke změně organizační struktury Českého institutu pro akreditaci (ČIA)
- jeho činnost byla rozdělena na oblast výkonnou, která zajišťovala vlastní provádění akreditací, a oblast rozvojovou, která se starala o podpůrné činnosti

1995

- odborní pracovníci ČIA prošli certifikací a získali certifikát „manažer jakosti EOQ“
- ČIA se stal jako první akreditační orgán ze zemí střední a východní Evropy přidruženým členem evropských organizací v oblasti akreditace EAL (European Cooperation for Accreditation of Laboratories) a EAC (European Cooperation for Accreditation for Certification)
- sídlo na adrese Biskupský dvůr 5, Praha 1

1996

- do nového roku vstoupil ČIA s novými postupy akreditace a s novým informačním systémem
- plné členství v ILAC
- ČIA hostil jednání valného shromáždění EAL a EAC v Praze

1997

- ČIA se připravuje na vystoupení ze systému státní správy
- 1. 9. 1997 nabytí účinnosti zákon č. 22/1997 Sb., na jehož základě ČIA přestal být orgánem státní správy
- Ministerstvo průmyslu a obchodu pověřilo ČIA výkonem akreditace
- sloučením EAL a EAC vznikla EA
- plné členství v IAF
- 1. evaluace ze strany EA

1998

- proces nezávislosti akreditačního orgánu na státní správě byl dokončen transformací na obecně prospěšnou společnost (o.p.s.)
- jejím zakladatelem je Česká republika prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO)
- MPO pověřilo ČIA v právní formě o.p.s. výkonem akreditace
- statutárním orgánem je Správní rada ČIA
- plnoprávný člen EA
- signatář EA MLA

1999

- signatář IAF MLA
- sídlo na adrese Opletalova 41, Praha 1

2000

- signatář ILAC MRA

2002

- reevaluační audit EA s doporučením, aby ČIA setrval jako signatář v EA MLA

2003

- rozšíření EA MLA o oblast inspekčních orgánů

2004

- ČIA podepsal Etický kodex akreditačních orgánů IAF

2005

- evaluace ČIA Fórem akreditačních orgánů pro provádění akreditace environmentálních ověřovatelů (FALB) v rámci programu EMAS
- Česká republika se stala první z nových členských států EU, jejíž národní orgán tuto evaluaci získal

2006

- ČIA si připomíná 15 let svého vzniku a zdůrazňuje svůj proklientský přístup
- spouští nový web a realizuje projekt Vnímání problematiky jakosti z hlediska firem
- 3. evaluace ze strany EA

2009

- ČIA je notifikován u Evropské komise jako jediný vnitrostátní akreditační orgán ČR

2010

- nabytí účinnosti nařízení EP a Rady č. 765/2008 a zákona č. 490/2009 Sb., kterým došlo ke změně v procesu poskytování akreditace z pozice orgánu veřejné moci, tato změna s sebou přinesla výrazné navýšení administrativní zátěže, i když se ČIA snaží přenést proklientský přístup do sféry veřejné správy
- MPO pověřilo ČIA výkonem akreditace
- 4. evaluace ze strany EA
- sídlo na adrese Olšanská 3, Praha 3

2011

- 5. evaluace ze strany EA
- statutárním orgánem je ředitel ČIA
- zřízena datová schránka ČIA

2012

- podařilo se povýšit datovou schránku ČIA, aby plnila funkci jako u orgánu veřejné moci

1. 2. 1991
31. 12. 1992

2014

- možnost provádět akreditaci také na základě veřejnoprávní smlouvy
- ČIA hostí jednání Valného shromáždění EA v Praze
- podpis EA MLA pro novou oblast – ověřování výkazů emisí skleníkových plynů

2016

- akreditační systém má za sebou 25 let existence
- účast ve čtyřlenném firemním štafetovém maratonu v Praze

2017

- implementována organizační změna a spuštěn update informačního systému
- účast tří dvoučlenných skupin ve firemním štafetovém maratonu

2018

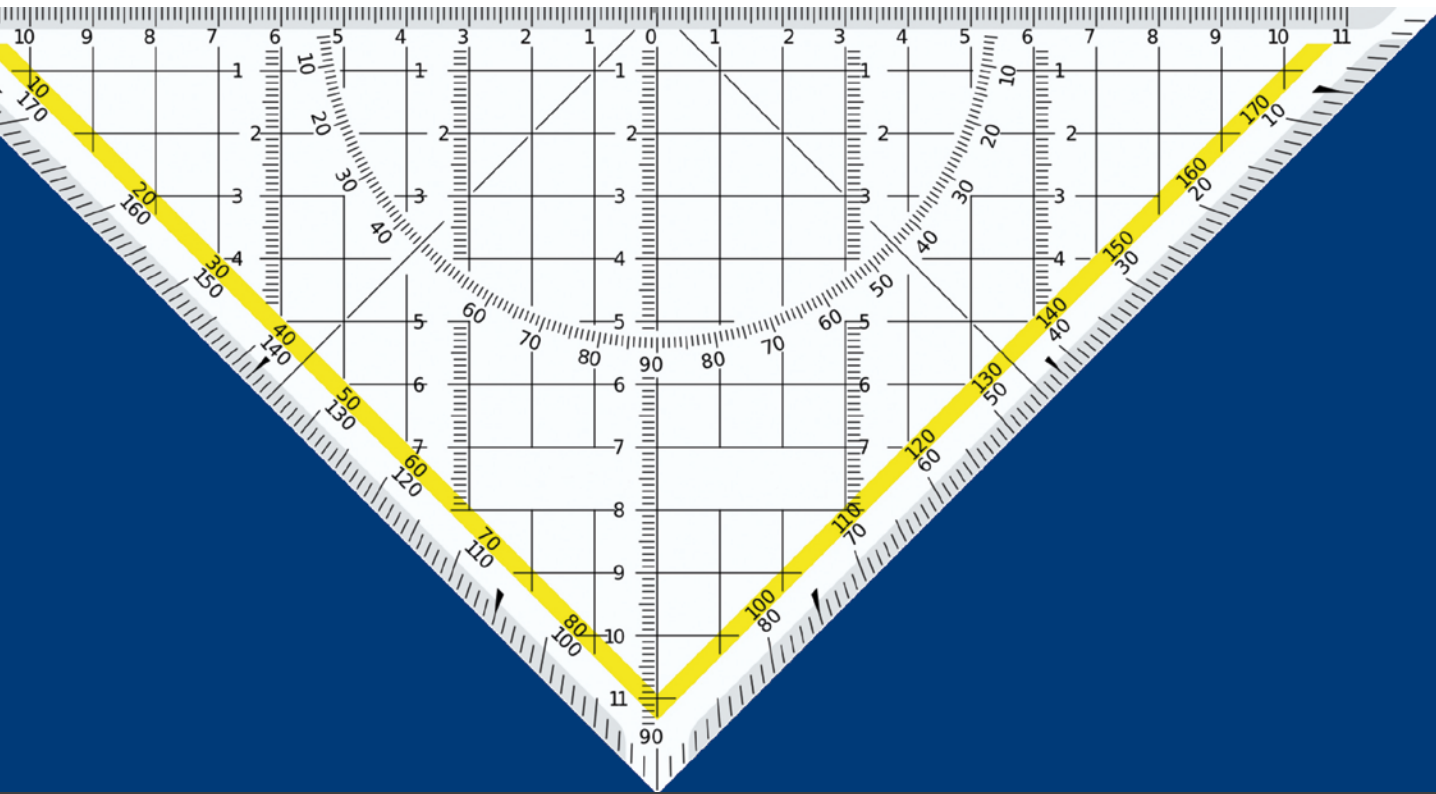
- ČIA jako o.p.s. má za sebou 20 let existence
- účast ve firemním štafetovém maratonu v Praze

Během 25 let se v oblasti akreditace v České republice událo mnohé. Nejen z pohledu práva se jednalo o čtvrtstoletí velice živé, v němž si akreditace od svého zavedení prošla celou řadou změn. Samotné legislativní uchopení akreditace a režim jejího poskytování byly předmětem mnohdy bouřlivých debat a emočně vypjatých situací, které formovaly její podobu až do současného stavu. Ze svých prvních 25 let existence si česká akreditace nese bohatou škálu zážitků a zkušeností, které ji nezapomněly, nýbrž posílily, a z nichž může v budoucnu čerpat. Jedinou životní konstantou je změna, o čemž se česká akreditace ve své historii přesvědčila, a o níž stručně pojednává tento právně-historický příspěvek.

Akreditace jako činnost ústředního správního úřadu

I když akreditace byla zaváděna zejména v souvislosti s výkonem státního zkušebnictví do právního řádu České republiky, resp. tehdejší České a Slovenské Federativní Republiky, ji zakotvil zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, a to s účinností od 1. 2. 1991. Provádění akreditace zákon svěřil Federálnímu úřadu pro normalizaci a měření (FÚNM) v rámci výkonu jeho působnosti ústředního orgánu státní správy ČSFR, jemuž svým ustanovením § 13 odst. 2 písm. c) založil pravomoc akreditovat, popřípadě autorizovat organizace k výkonům v oblasti státní metrologie a úředního měření a kalibrační služby. Zmocnění k provádění akreditace blíže specifikoval ve vztahu ke státním metrologickým střediskům (§ 16 odst. 1 zákona č. 505/1990 Sb.) a střediskům kalibrační služby (§ 20 téhož zákona). V úpravě procesních aspektů akreditace se zákon omezil na odkaz na příslušná ustanovení o autorizaci státních metrologických středisek, která měla být pro udělení i odejmutí akreditace používána obdobně, a vyloučení aplikace správního řádu (zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení) v řízeních ve věcech autorizace.

Akreditace tak byla ve svých počátcích prováděna odborem akreditace FÚNM z pozice ústředního orgánu státní správy, a to postupem

sui generis, zahajovaným na základě žádosti o akreditaci a vedeným za využití hospodářských smluv s vyloučením aplikace správního řádu. Výsledkem akreditačního procesu bylo „provedení akreditace“ a vydání osvědčení o akreditaci. V případě středisek kalibrační služby současně doplněné o jmenování žadatele střediskem kalibrační služby (§ 7 odst. 2 vyhlášky FÚNM č. 69/1991 Sb., účinné od 1. 4. 1991).

Vznik ČIA jako samostatného orgánu státní správy

V rámci procesu odstátnění výkonu činností, které nepředstavovaly typický výkon působnosti státní správy, byl v souvislosti se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky a vznikem České republiky k 1. 1. 1993 zřízen Český institut pro akreditaci (ČIA) v právní formě příspěvkové organizace Ministerstva hospodářství ČR dle § 31 tehdejších rozpočtových pravidel republiky, zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice.

Přenesení výkonu akreditace z orgánu státní správy na samostatnou právnickou osobu, byť stále osobu práva veřejného, bylo pro další směřování akreditace zásadní. ČIA vznikl jako národní akreditační orgán České republiky řízený Ministerstvem hospodářství prostřednictvím Úřadu pro normalizaci, metrologii a zkušebnictví ČR (ÚNMZ), zřízeným k 1. 1. 1993 zákonem č. 20/1993 Sb., o zabezpečení výkonu státní správy v oblasti technické normalizace, metrologie a státního zkušebnictví. Kromě přenesení komplexní působnosti v oblasti akreditace ze státního úřadu na ČIA jakožto svébytnou právnickou osobu došlo též k rozšíření úlohy akreditačního orgánu, zahrnující nově akreditaci zkušebních a kalibračních laboratoří, fyzických a právnických osob k certifikaci výrobků, systémů jakosti a pracovníků. Výkon činnosti akreditačního orgánu byl financován jednak z příjmů z vlastní činnosti ČIA, jednak z příspěvků přidělovaných ČIA Ministerstvem hospodářství prostřednictvím ÚNMZ. Na řádný výkon činnosti ČIA dohlížela a jeho činnost usměrňovala Rada pro akreditaci, zřízená Ministerstvem hospodářství jako dozorčí orgán ČIA.

Vznik samostatného akreditačního orgánu v systému státní správy byl legislativně uchopen zákonem č. 20/1993 Sb., podle jehož dodnes platného § 6 akreditaci zabezpečoval Český institut pro akreditaci podle zvláštních předpisů, jimiž zůstaly § 13 odst. 2 písm. c), § 16 odst. 1 a § 20 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, přičemž osvědčení o akreditaci byla nadále vydávána dle § 2 odst. 2 zákona č. 30/1968 Sb., o státním zkušebnictví. V tomto právním režimu byla akreditace jako činnost orgánu státní správy poskytována až do 31. 8. 1997.

Akreditace jako soukromoprávní služba

Nabytím účinnosti zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, se počínaje 1. 9. 1997 stala akreditace soukromoprávní službou poskytovanou na smluvním základě, jejíž cena byla regulována zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách. K témuž dni byl ČIA pověřen prováděním akreditace podle § 15 odst. 4 zákona č. 22/1997 Sb. rozhodnutím Ministerstva průmyslu a obchodu č. 204/97 a přestal být orgánem státní správy (byl vyňat z § 2 zákona č. 20/1993 Sb.). Ustanovením § 14 zákona č. 22/1997 Sb. byla akreditace poprvé definována českým právním předpisem, a to jako „postup, na jehož základě se vydává osvědčení o tom, že právnická nebo fyzická osoba, která o ni požádala, je způsobilá ve vymezeném rozsahu provádět zkoušky výrobků, kalibraci měřidel a certifikační nebo jinou obdobnou technickou činnost“. Současně zákon alespoň základním způsobem upravil akreditační proces, když v § 16 odst. 1 stanovil, že ČIA vydá právnické nebo fyzické osobě na její žádost osvědčení o akreditaci, jestliže tato osoba splňuje akreditační pravidla pro zkoušení výrobků, kalibraci měřidel a certifikační nebo jiné obdobné technické činnosti a nemá žádné obchodní, finanční nebo jiné zájmy nebo vazby, které by mohly ovlivnit jeho nálezy. V § 20 zákon č. 22/1997 Sb. a contrario vyloučil aplikaci správního řádu v akreditačním procesu. Třetí odstavec § 16 téhož zákona potom zakotvil pravomoc ČIA provádět dozor nad dodržováním akreditačních pravidel a v případě detekce nedostatků

**1. 1. 1993
31. 8. 1997**

**1. 9. 1997
31. 12. 2009**

v jejich plnění též oprávnění pozastavit účinnost uděleného osvědčení nebo je zcela odejmout.

ČIA, stále v právní formě příspěvkové organizace Ministerstva průmyslu a obchodu, i po 1. 9. 1997 nadále poskytoval akreditaci na základě smlouvy o kontrolní činnosti, uzavírané s žadateli o akreditaci. S ohledem na zásadní změnu v koncepčním pojetí akreditace i způsobu jejího financování (stát hradil akreditačnímu orgánu pouze náklady související s mezinárodní spoluprací v oblasti akreditace), které zákon č. 22/1997 Sb. přinesl, přestala být pro akreditační orgán vhodná právní forma příspěvkové organizace, což umožnilo dokončení procesu odstátnění akreditace změnou právní formy ČIA na obecně prospěšnou společnost.

Český institut pro akreditaci, o.p.s. vznikl dne 1. 7. 1998. K témuž dni na něj byly rozhodnutím Ministerstva průmyslu a obchodu č. 134/98 převedeny práva, závazky a povinnosti zanikající příspěvkové organizace a rozhodnutím téhož úřadu č. 135/98 byl pověřen prováděním akreditace. Jelikož obecně prospěšné společnosti byly do českého právního řádu zavedeny teprve zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, s účinností od 1. 1. 1996, byl ČIA ve značné míře jedním z průkopníků této nové právní formy, s jejímž fungováním dosud nebylo mnoho zkušeností. Transformací ČIA na obecně prospěšnou společnost došlo k uvedení právní formy akreditačního orgánu (nově osoby práva soukromého) do souladu s novou podobou akreditace a akreditačního procesu (od 1. 9. 1997 služby práva soukromého), stabilizaci právní úpravy a zjednodušení formálních náležitostí akreditačního procesu.

V téže době kulminovalo úsilí ČIA o zapojení do mezinárodních organizací působících v oblasti akreditace. V roce 1996 se ČIA stal přidruženým členem evropských akreditačních struktur, a to jako zástupce první země ze střední a východní Evropy. Následně ČIA úspěšně podstoupil potřebné mezinárodní evaluace a v letech 1998 až 2000 se stal signatářem mezinárodních multilaterálních dohod o vzájemném uznávání

akreditace EA (Evropské spolupráce v oblasti akreditace), ILAC (Mezinárodní spolupráce v oblasti akreditace laboratoří) a IAF (Mezinárodního akreditačního fóra). Následovalo deset let relativní stability, v nichž se ČIA plně koncentroval na rozvoj jednotlivých oblastí akreditace, zvyšování kvality služeb poskytovaných subjektům posuzování shody a posilování odborných dovedností svých pracovníků.

Návrat ČIA do pozice orgánu veřejné moci

Dne 13. 8. 2008 bylo v Úředním věstníku Evropské unie vyhlášeno nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 ze dne 9. 7. 2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 339/93 (nařízení); jeho účinnost byla stanovena od 1. 1. 2010.

Nařízení s právní silou přímo aplikovatelného právního předpisu Evropské unie nadaného aplikační předností před vnitrostátní legislativou založilo jednotný právní rámec akreditace v rámci Evropského společenství. V preambuli o 48 bodech nařízení konstatuje nezbytnost nastavení jednotných pravidel a postupů akreditace k odstranění překážek volného pohybu výrobků na společném trhu a zavedení jednotných požadavků na úroveň ochrany obecných zájmů v rámci Společenství, které se dosud potýkalo s rozdíly ve stupni přísnosti akreditace prováděné v jednotlivých členských státech, což snižovalo hodnotu jejich výsledků a komplikovalo jejich uznávání v rámci Společenství. V preambuli nařízení podrobně vymezuje svůj účel, deklaruje vůdčí myšlenky, které vedly k jeho přijetí, a akcentuje význam jednotného nastavení akreditace pro volný trh. V souvislosti s ním též výslovně prohlašuje zvláštní hodnotu akreditace, která dle devátého bodu preambule spočívá v tom, že akreditace „poskytuje oficiální prohlášení o odborné způsobilosti orgánů, jejichž úkolem je zajišťovat shodu s příslušnými požadavky“.

Nařízení klade celou škálu požadavků na vnitrostátní akreditační orgány (čl. 8 nařízení) a stanoví, že v každém členském státě smí působit

1. 1. 2010
současnost

pouze jediný akreditační orgán, který nesmí být konkurentem subjektů posuzování shody ani ostatních vnitrostátních akreditačních orgánů. Zakotvuje provádění akreditace jako specializovanou soběstačnou transparentní činnost nezávislého a odborně způsobilého akreditačního orgánu, která je vykonávána na neziskovém základě. Současně ukládá akreditačním orgánům povinnost pravidelně se podrobovat přísnému a transparentnímu systému vzájemného hodnocení, který řídí a koordinuje EA (čl. 10 nařízení).

Článek 4 nařízení, upravující obecné zásady činnosti akreditačních orgánů, v odst. 5 stanoví, že „(p)okud akreditaci neprovádějí přímo orgány veřejné správy, svěří členské státy provádění akreditace vnitrostátnímu akreditačnímu orgánu jako činnost orgánu veřejné správy a formálně ho uznají“. Toto nevině vyhlížející ustanovení přineslo pro českou akreditaci zcela zásadní změnu, kdy ČIA, obecně prospěšnou společnost provádějící akreditaci na soukromoprávní bázi na základě obchodní smlouvy o kontrolní činnosti a kladoucí důraz na klientský přístup, ustavilo do pozice orgánu veřejné moci. Jelikož nařízení s ohledem na nekompromisní úpravu čl. 4 odst. 5 a jeho aplikační přednost před vnitrostátní legislativou nepřipouští jinou alternativu, nezbylo ČIA, než opustit akreditaci na smluvní bázi a od 1. 1. 2010 provádět akreditaci cestou správního řízení z pojmově vrchnostenské pozice orgánu veřejné správy.

Reflektujíc obsah nařízení, v souladu s nímž byl zprvu poněkud nešťastně (zákonem č. 490/2009 Sb.) změněn pro akreditaci stěžejní zákon č. 22/1997 Sb., se ČIA pokusil zdánlivě o nemožné – přenést klientský přístup do sféry veřejné správy a zachovat dosavadní flexibilní postupy koncentrované na odborné posuzování s minimální administrativní náročností i ve správním řízení. I přes veškeré vynaložené úsilí, konzultace s odborníky v oblasti veřejného práva a důkladnou odbornou přípravu byl přechod do veřejnoprávního režimu složitý a kladl zvýšené nároky jak na ČIA a jeho pracovníky, tak na akreditované subjekty a žadatele o akreditaci. Díky aktivnímu uchopení změny ze strany ČIA byly již od

prvého dne účinnosti nové právní úpravy subjektům k dispozici jak proškolení pracovníci ČIA, kteří subjekty o nových postupech informovali a řešili s nimi procesní otázky správního řízení, tak i podrobné metodiky upravující akreditační proces vedený dle správního řádu. V letech 2010 až 2013 ČIA uspořádal pro akreditované subjekty 13 interaktivních workshopů ke správnímu řízení, jichž se zúčastnilo celkem 474 účastníků, které významně pomohly uchopení nového procesu akreditace subjekty posuzování shody. I přes výraznou snahu všech zainteresovaných stran o zachování co nejjednoduššího a nejvstřícnějšího procesu akreditace však přinesl přechod do veřejnoprávní sféry výrazné navýšení administrativní zátěže, a to jak pro akreditační orgán, tak i pro subjekty posuzování shody.

V rámci legislativních změn s cílem zjednodušit akreditační proces, na nichž ČIA intenzivně participoval, byl přijat změnový zákon č. 100/2013 Sb., který s většinovou účinností od 10. 5. 2013 (účinnost jednotlivých částí zákona byla rozvržena do tří vln) přinesl vedle formulačních změn a upřesňujících ustanovení též podrobnou úpravu akreditačního procesu a dal řízením ve věci akreditace přehlednou a jednoznačnou strukturu. Dne 1. 1. 2014 nabyla účinnosti poslední část zákona č. 100/2013 Sb., a to ustanovení čl. I bodu 13, které vložím nového § 17 do zákona č. 22/1997 Sb. přineslo ČIA možnost uzavírat se subjekty posuzování shody veřejnoprávní smlouvy o udělení akreditace, o rozšíření rozsahu akreditace, o omezení rozsahu akreditace, o prodloužení platnosti udělené akreditace a o sloučení platných osvědčení vydaných pro týž subjekt posuzování shody. Nová právní úprava umožňující uzavírat ve věcech akreditace subordinální veřejnoprávní smlouvy byla všeobecně vítána s nadějí, že jejím prostřednictvím bude ČIA moci akreditaci provádět sice z pozice orgánu veřejné moci, jak mu ukládá nařízení, avšak ve významně volnějším, méně formálním a pro subjekty méně zatěžujícím režimu, než jaký představuje poměrně rigidní a pro akreditaci nikoli zcela vhodné správní řízení. Jak však ČIA záhy zjistil, subordinální veřejnoprávní smlouvy nejsou v českém právním řádu (až na velmi specifické výjimky) využívány,

pročež chybí praktická zkušenost s jejich uchopením. ČIA se tak opět dostal do pozice průkopníka málo užívaného právního institutu, který sice potenciálně umožňuje zjednodušení veřejnoprávního akreditačního procesu, avšak dosud nebyl ve své ryzí podobě předvídané § 17 zákona č. 22/1997 Sb. a § 161 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v České republice využit.

Potenciál nastolení flexibilního akreditačního procesu na základě veřejnoprávní smlouvy však byl natolik lákavý, že se ČIA ani tentokrát nelehkého úkolu nezalekl a ve spolupráci s odborníky v oblastech práva soukromého i veřejného a s vydatnou pomocí Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze vytvořil jak texty samotných veřejnoprávních smluv, tak proces jejich uzavírání a plnění. O interaktivní workshopy k veřejnoprávním smlouvám, jichž ČIA od září 2014 do dubna 2015 uspořádal pro subjekty posuzování shody rovnou desítku, však nebyl velký zájem – zúčastnilo se jich pouze 74 osob. Nízký zájem o tuto alternativu akreditačního procesu přetrvává do dnešního dne, k němuž je na základě veřejnoprávní smlouvy akreditováno pouze přibližně 5 % subjektů posuzování shody. Převládajících 95 % subjektů volí cestu správního řízení, v němž se již bez výraznějších problémů orientuje, a byť je tato cesta spojena s poměrně značným množstvím formalit a nepříjemné administrativy, absolvují ji bez potíží a s hlavou vztyčenou.

Veřejnoprávní smlouva však nadále představuje významný potenciál alespoň částečného návratu k flexibilitě obchodních smluv uzavíraných do roku 2010. Proto se ČIA ani přes přetrvávající nízký zájem o její uzavírání nevzdává a věří, že postupem času se z tohoto zajímavého právního institutu může stát užitečný nástroj usnadňující administrativu nejen v akreditačním procesu. Ať již s veřejnoprávní smlouvou nebo bez ní, ČIA bude i ve sféře veřejného práva nadále usilovat o zkvalitnění akreditačního procesu založeného na spolupráci, komunikaci a odbornosti obou stran, a doufá, že vlastním příkladem přispěje k posílení klientského přístupu a zvýšení kultury výkonu veřejné moci v České republice.

Jak je patrné, ve svém prvním čtvrtstoletí prošla česká akreditace (nejen) po právní stránce bouřlivým vývojem a zakusila nejrůznější režimy a právní formy své existence, od výkonu státní správy přes soukromoprávní službu poskytovanou na smluvním základě až do současné podoby činnosti orgánu veřejné moci vykonávané soukromoprávním subjektem z pověření státu. Absolvovala mnohé vzestupy i klesání, zatáčky ostřejší, než by bylo zdrávo, a sem tam i nějakou tu smyčku. Přes to všechno se však akreditaci podařilo nevykolejit a vždy dovézt své pasažéry bezpečně do cíle. Věříme, že v dalších letech se nám podaří akreditační trať poněkud vyrovnat a dopřát našim pasažérům klidnější a příjemnější jízdu. I nadále se však hodláme držet hesla „Raději jet na horské dráze, než na řetízkovém kolotoči“.

Akreditace není jen záležitostí komerčních firem. Český institut pro akreditaci, o.p.s. má svou nezastupitelnou roli i u orgánů veřejné moci, státní správy a dalších organizací. Proto s řadou z nich už od roku 1993 projednává a uzavírá dohody o spolupráci v oblasti akreditace.

V těchto dohodách je ukotveno například vzájemné poskytování informací, týkajících se akreditace, nebo to, že orgány a organizace, které dohody podepsaly, budou navrhovat své zástupce do poradních orgánů ČIA a odborníky do databáze odborných posuzovatelů ČIA. Díky tomu neztrácí český akreditační systém spojení s požadavky ze strany orgánů veřejné moci a jednotlivých odvětví.

Na základě uvedených dohod je pro jejich signatáře lehčí využít akreditované subjekty např. v oblasti hygienické služby, potravin, vod, jaderné bezpečnosti, pozemních komunikací, svařování, státního zkušebnictví atd. Dohody mezi orgány veřejné moci a ČIA však neslouží jen ke snazšímu nalezení vhodných subjektů, ale především vytvářejí stabilní strukturu externích vztahů. Díky této struktuře je jednodušší podporovat poptávku po akreditaci i po službách akreditovaných subjektů, čímž je zpětně posilován zdravý růst ČIA.

Přístup, který ČIA začal uplatňovat již od roku 1993, se do evropské legislativy promítl v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh, a dalších předpisech tzv. Nového legislativního rámce (NLF). V těchto dokumentech se mimo jiné uvádí, že **hodnota akreditace spočívá v tom, že poskytuje oficiální prohlášení o odborné způsobilosti orgánů, jejichž úkolem je zajišťovat shodu s příslušnými požadavky.**

Dohody uzavřené s orgány státní a veřejné správy

Ministerstvo zdravotnictví
Ministerstvo vnitra
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo pro místní rozvoj
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo obrany
Ministerstvo dopravy
Ministerstvo životního prostředí
Státní úřad pro jadernou bezpečnost
Státní úřad inspekce práce
Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
Český metrologický institut
Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Dohody uzavřené s nestátními subjekty

Asociace akreditovaných a autorizovaných organizací
Česká lékařská společnost J. E. Purkyně
České národní certifikační fórum
České sdružení pro technická zařízení
Český plynárenský svaz
Československá společnost pro forenzní genetiku
Eurachem-ČR
EUROLAB-CZ
Hospodářská komora České republiky
Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR
PEFC Česká republika
Potravinářská komora České republiky
Sdružení českých spotřebitelů
Sdružení pro certifikaci pracovníků
Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR
Svaz průmyslu a dopravy ČR

*o spolupráci
v oblasti akreditace*

SYSTÉM MANAGEMENTU ČIA – POŽADAVKY NA AKREDITAČNÍ SYSTÉM

Mezinárodní norma EN ISO/IEC 17011 ukládá akreditačním orgánům povinnost stanovit, realizovat a udržovat systém managementu a trvale zlepšovat jeho efektivnost. Vyžaduje, aby struktura a činnost akreditačního orgánu byly takové, že jeho akreditace budou důvěryhodné. Dodržování této normy je kontrolováno pravidelným hodnocením – evaluací.

Evropská norma EN ISO/IEC 17011:2004 má status české technické normy. Česká verze ČSN EN ISO/IEC 17011:2005 vyšla v březnu 2005. Norma je závazná pro všechny akreditační orgány, signatáře dohod o vzájemném uznávání výsledků akreditace MLA v evropském i celosvětovém měřítku.

Do vydání této normy bylo nutné, aby ČIA pro relativně obdobné činnosti splňoval tři sady převážně se opakujících a jen mírně se lišících požadavků podle tří různých předpisů. Norma ISO/IEC 17011 tyto předpisy sjednotila a zároveň odráží nejnovější trendy v oboru systému managementu. Norma klade důraz na celý systém managementu v oblasti jakosti, včetně cyklů zlepšování. Postupy musí být založeny, pokud je to vhodné, na formulovaných zásadách (tzv. politikách).

Příprava implementace normy EN ISO/IEC 17011 byla v ČIA zahájena koncem roku 2004. Na procesu implementace normy se podílely i další strany zainteresované na akreditaci. Při implementaci se vycházelo především z požadavků mezinárodních organizací, z požadavků této normy a z předpisů vztahujících se na činnost akreditačních orgánů. Po interní diskusi bylo rozhodnuto, že příručka kvality ČIA a popis akreditačního procesu budou upraveny podle struktury nové normy a bude vytvořena nová postupová dokumentace.

Jednotlivé požadavky, předpisy a návrhy, související s implementací, byly zapracovány do řízené dokumentace a postupů akreditace. Při prověřování dostatečnosti popisu byl jako pomocný nástroj použit materiál: „Comparison between clauses in 17011 and guides 58, 61 and TR 17010“. Zároveň vznikla nová verze příručky kvality. Před konečným schválením příslušných verzí dokumentů byly tyto návrhy postoupeny

k vyjádření Radě pro akreditaci a do externího připomínkového řízení.

Ve dnech 6. a 7. 6. 2005 byl proveden interní evaluační audit zaměřený na prověření úplnosti a funkčnosti implementace ČSN EN ISO/IEC 17011. Koncem června proběhlo závěrečné přezkoumání kompletnosti podkladů pro zavedení normy do systému managementu ČIA a ČSN EN ISO/IEC 17011 byla vložena do Sbírký listin Rejstříku obecně prospěšných společností (nahrazení neplatných norem ČSN EN 45003, ČSN EN 45010 a dokumentu ISO/IEC TR 17010). K 30. 6. 2005 byl schválen implementovaný systém řízené dokumentace, s účinností vydání k 15. 7. 2005.

Koncem roku 2005 ČIA zpracoval a odeslal EA „Prohlášení o sebehodnocení“. 21. 4. 2006 proběhlo přezkoumání systému managementu, už podle požadavků ČSN EN ISO/IEC 17011. Následující evaluace neprokázaly neshody, které by mohly být považovány za nedostatečnou implementaci EN ISO/IEC 17011.

Vrcholové vedení ČIA stanovilo a dokumentovalo politiky a cíle činností, včetně politiky kvality. Základní rámec dlouhodobého rozvoje ČIA vytváří Koncepce ČIA (Mise společnosti). V návaznosti na formulovanou Koncepci ČIA přijalo vedení Strategický rámec a Vizi rozvoje společnosti. Politika kvality ČIA vychází z Koncepce ČIA, z Vize, Strategického rámce a požadavků ČSN EN ISO/IEC 17011 a čl. 8 nařízení ES. Politiky a cíle pro jednotlivé činnosti ČIA, včetně politiky kvality, jsou uvedeny v příslušných kapitolách příručky kvality ČIA, nebo v související řízené dokumentaci.

Na Strategický rámec ČIA navazují Funkční strategie společnosti, ve kterých jsou stanoveny měřitelné cíle pro činnosti ČIA v jednotlivých specifických oblastech strategického řízení. Pro jednotlivé roky jsou zpracovány Hlavní směry činnosti ČIA, které stanovují rámcový plán činností ČIA, které jsou posléze projednávány v Radě pro akreditaci, dozorcí a správní radě.

Na rozvoji akreditačního systému se aktivně podílela řada pracovníků i představitelů zainteresovaných stran. U příležitosti 20. a 25. výročí českého akreditačního systému byli někteří z nich oceněni:

Seznam oceněných - 20 let akreditace
prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA
Ing. Jaroslav Veselý, CSc.
Ing. Miroslav Tesař
RNDr. Pavel Malčík
Ing. Petr Kučera, CSc.
doc. Ing. Miloslav Jakob, CSc.
Ing. Valéria Freimanová
Ing. Bohumila Fořtová
Ing. Vladimír Ludvík

Seznam oceněných - 25 let akreditace
Ing. Milan Beran
prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc.
Ing. František Hýbner
Ing. Martin Dvořák, Ph.D.
JUDr. Soběslav Hlinka
Ing. Michael Smola, MBA
MUDr. Marcela Horáková Šimečková

Mezinárodní dohody o vzájemném uznávání je možno uzavřít až po prokázání splnění požadavků. ČIA to prokazuje ve čtyřletých intervalech nebo v případě potřeby i kratších. A jaké požadavky jsou předmětem evaluací?

V první řadě jde o požadavky stanovené nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008: fungovat na neziskovém základě, vykonávat činnosti jako orgán veřejné moci, podléhat pravidelným kontrolám, být členem Evropské organizace pro spolupráci v oblasti akreditace (EA), být formálně uznaným akreditačním orgánem a podléhat vzájemnému hodnocení organizovanému EA.

Další soubor požadavků představuje norma EN ISO/IEC 17011 Posuzování shody – Všeobecné požadavky na akreditační orgány akreditující orgány posuzující shodu. ČIA jako nezávislý právní subjekt nemá žádné přímé finanční nebo jiné vazby, které by ovlivňovaly jeho rozhodování.

V neposlední řadě se mezinárodní tým evaluátorů zaměřuje na to, jak ČIA implementuje do akreditačního systému ČR dokumenty obsahující pravidla akreditace přijatá na úrovni mezinárodních organizací EA, ILAC, IAF. Zástupci ČIA se jako vyškolení posuzovatelé EA recipročně účastní evaluací národních akreditačních orgánů jiných zemí.

Mimo evaluaci má ČIA povinnost předávat jednou ročně Ministerstvu průmyslu a obchodu písemnou informaci o plnění úkolů stanovených v jeho rozhodnutí o pověření a umožnit mu kontrolu plnění těchto požadavků.

Všechny proběhlé evaluace ze strany EA konstatovaly, že systém akreditace v České republice je plně funkční a je na srovnatelné úrovni jako u ostatních členů této mezinárodní organizace.

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A DOHODY V OBLASTI AKREDITACE

[http://](http://www.european-accreditation.org/)

www.european-accreditation.org/

<http://www.ilac.org/>

<http://www.iaf.nu/>

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

ČIA jako plnoprávný člen mezinárodních organizací zabývajících se akreditací uzavírá na základě pozitivního výsledku evaluace (tj. pravidelného mezinárodního auditu práce akreditačního orgánu) mnohostranné dohody o vzájemném uznávání výsledků činnosti akreditačních orgánů (vzájemná srovnatelnost a akceptace).

První evaluaci ČIA absolvoval úspěšně v roce 1998. Další proběhly v letech 2002, 2006/2007, 2011 a 2015, všechny s pozitivním výsledkem. Na základě zmíněných vzájemných hodnocení se ČIA stal signatářem Mnohostranné dohody o vzájemném uznávání EA MLA. ČIA je za Českou republiku jediným signatářem těchto mnohostranných mezinárodních dohod v následujících oblastech, a to v jejich plném rozsahu:

- EA MLA (Multilateral Agreement EA)
- ILAC MRA (Mutual Recognition Agreement ILAC)
- IAF MLA (Mutual Recognition Agreement IAF)

Dohoda o vzájemném uznávání výsledků akreditace EA MLA v oblasti:

- zkoušení od 24. 11. 1998
- kalibrace od 24. 11. 1998
- certifikace produktů od 24. 11. 1998
- certifikace osob od 24. 11. 1998
- certifikace systémů managementu od 24. 11. 1998
- inspekce od 17. 10. 2003
- ověřování od 3. 10. 2013
- poskytování zkoušení způsobilosti od 27. 4. 2017

Aktuální seznam signatářů EA MLA je dostupný na webu EA

[<http://www.european-accreditation.org/mla-and-bla-signatories>].

Dohoda o vzájemném uznávání výsledků akreditace ILAC MRA v oblasti:

- zkoušení od 2. 11. 2000
- kalibrace od 2. 11. 2000
- inspekce od 24. 10. 2012

Aktuální seznam signatářů ILAC MRA, včetně činností, které jsou pokryty ILAC MRA je dostupný podle kategorií členství na webu ILAC

[<http://ilac.org/signatory-search/>].

Dohoda o vzájemném uznávání výsledků akreditace IAF MLA v oblasti:

- certifikace systémů managementu (EMS) od 9. 10. 2004
- certifikace systémů managementu (QMS) od 29. 9. 1999
- certifikace produktů od 9. 10. 2004
- certifikace produktů ve schématu GlobalG.A.P. IFA General Regulations od 22. 5. 2014
- certifikace produktů ve schématu GlobalG.A.P. IFA CPCCs od 22. 5. 2014
- certifikace osob od 20. 10. 2016

Aktuální seznam signatářů IAF MLA, včetně oblastí, které dohoda pokrývá, je dostupný na webu IAF

[http://www.iaf.nu/articles/IAF_Members__Signatories/4].

Jednou z povinností signatářů těchto dohod je aktivní zapojení do činnosti jejich orgánů.

Pracovníci ČIA se proto aktivně účastní práce v EA, ILAC i IAF, a to zejména na úrovni zasedání komisí a pracovních skupin, včetně

procesu vzájemných evaluací. Podílejí se na přípravě dokumentů, které na mezinárodní úrovni harmonizují postup akreditačních orgánů. Ty jsou pak zaváděny i do českého akreditačního systému včetně znalostí, získaných během mezinárodní spolupráce. Do akreditačního systému ČIA implementují dokumenty mezinárodních organizací. Pro ilustraci se v roce 2016 jednalo zejména o dokumenty IAF týkající se např. certifikace zdravotnických prostředků, systému managementu IT služeb, systému managementu bezpečnosti potravin, ale i sběru dat od certifikačních orgánů.

Kromě posuzování zajišťují pracovníci ČIA též v rámci přeshraniční spolupráce posuzování na vyžádání signatářů multilaterální dohody EA, tedy na základě požadavků spolupracujících akreditačních orgánů zajišťuje ČIA posouzení pracovišť zahraničních subjektů, které provádí činnosti posuzování shody v České republice. Výstupy posouzení pak slouží jako podklad pro rozhodování příslušného akreditačního orgánu v zahraničí.

Několik pracovníků ČIA je na pozicích členů, nebo i vedoucích týmu, zapojeno do systému vzájemných posouzení. Pravidelně se podílejí na evaluacích, kterým se podrobují akreditační orgány, pro získání nebo udržení členství v multilaterálních dohodách o vzájemném uznávání na úrovni EA i ILAC a IAF.

MEZINÁRODNÍ PROJEKTY S ÚČASTÍ ČIA

Pracovníci ČIA se v posledních letech pravidelně účastní mezinárodních projektů, které jsou zaměřeny na rozvoj akreditačních systémů v jiných zemích:

Bělorusko: EuropeAid/131438/C/SER/BY
Support to Quality Infrastructure in the Republic of Belarus - Food Safety

Moldávie:
školení pracovníků MOLDAC v Praze na základě uzavřené Dohody o dvoustranné spolupráci mezi ČIA a MOLDAC

Chorvatsko:
EuropeAid/120335/C/SV/HR
Development of accreditation systems and support to national testing and calibration laboratories in Croatia

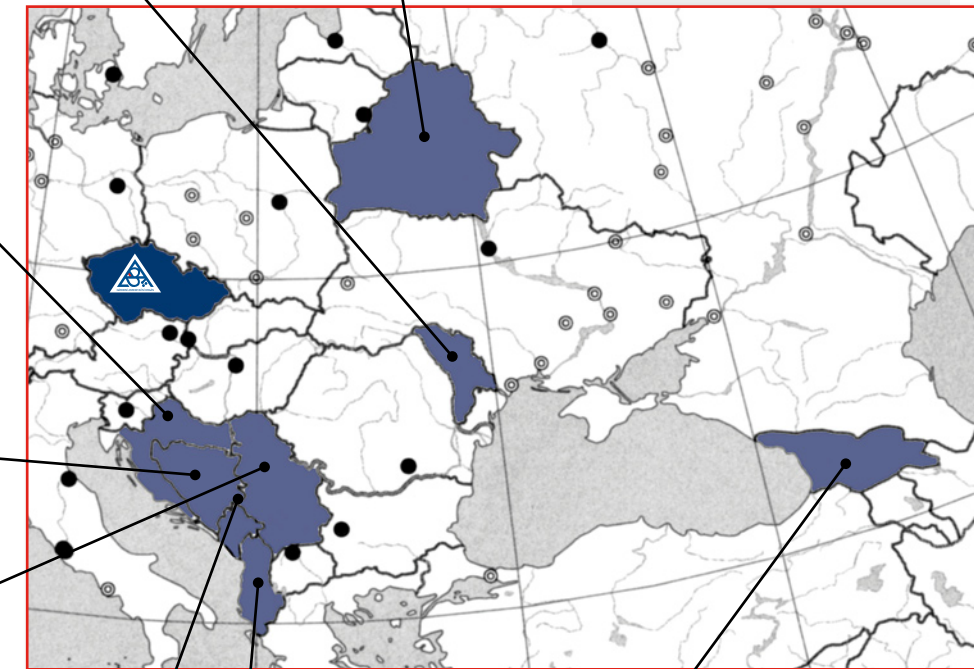
Bosna a Hercegovina:
EuropeAid/129630/C/SER/BA
Development of New Accreditation Schemes

Srbsko:
IPA Twinning Project SR 13 IB EC 01
Strengthening Capacities of National Quality Infrastructure and Conformity Assessment Services in the Republic of Serbia

Albánie: EuropeAid/120467/C/SV/AL
Support to standards, certification and accreditation in Albania

West Balkan (Albánie, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Kosovo, Makedonie, Černá Hora a Srbsko):
CARDS 2006 - Quality Infrastructure HOT 1 - *Specific training for staff of accreditation bodies*

Gruzie: Support to implementation of Art. 51 Quality Management System of the Partnership and Cooperation Agreement (PCA) of Georgia

Motto Českého institutu pro akreditaci

„Accredo – dávám důvěru“

Vize Českého institutu pro akreditaci

Usnadňovat výkon státní správy poskytováním nezávislého ověření a formálního potvrzení odborné způsobilosti subjektů posuzujících shodu, a to jako vnitrostátní akreditační orgán České republiky uznaný Evropskou komisí.

Být zdrojem důvěry v udělované akreditace a v akreditační systém umožňující široké uznání výsledků činnosti akreditovaných subjektů posuzujících shodu, a tím podporovat volný pohyb osob, služeb a zboží.

Naplnění vize ČIA je založeno na těchto firemních hodnotách: nezávislost, objektivita, nestrannost, odbornost, důvěrnost.

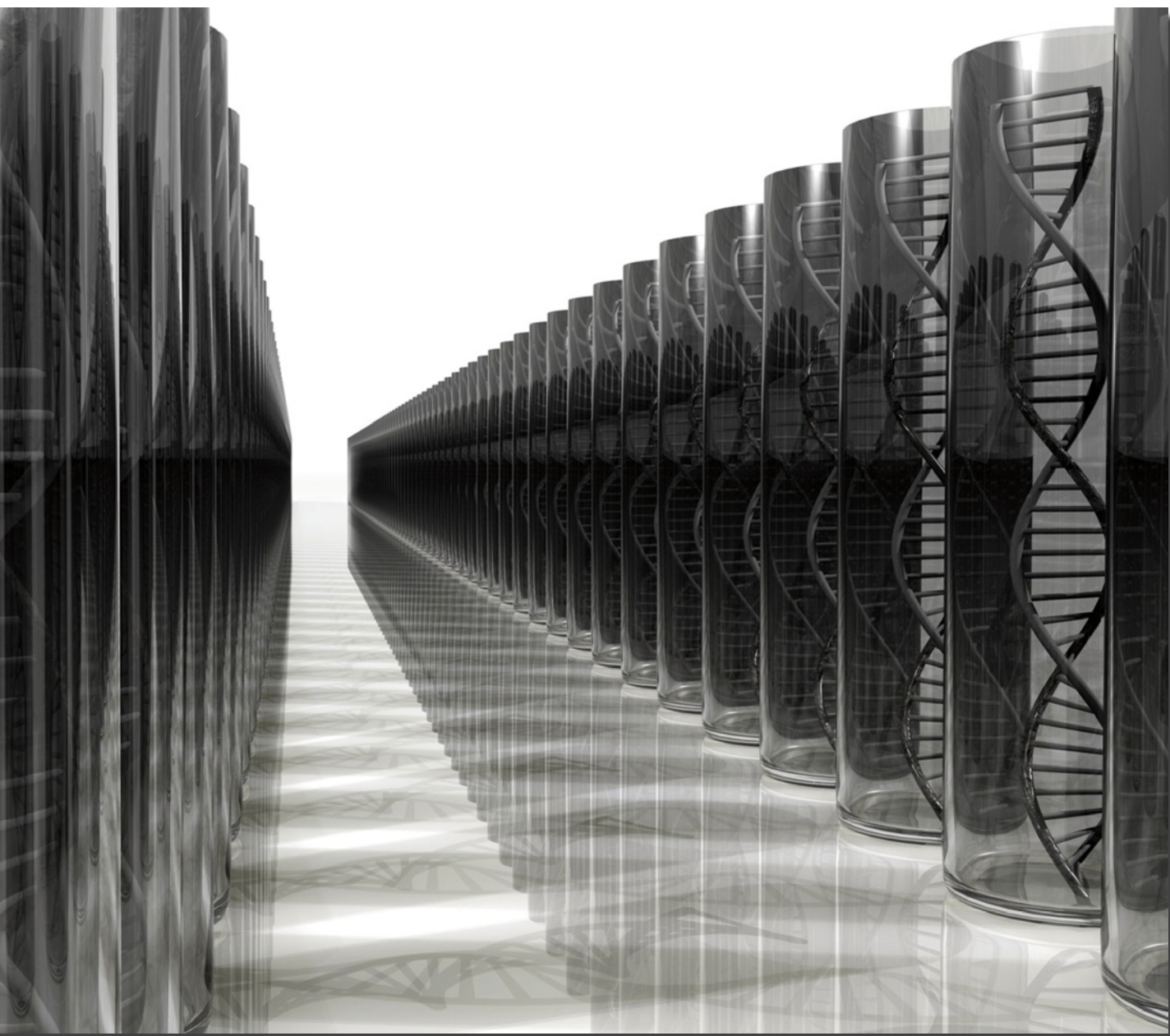
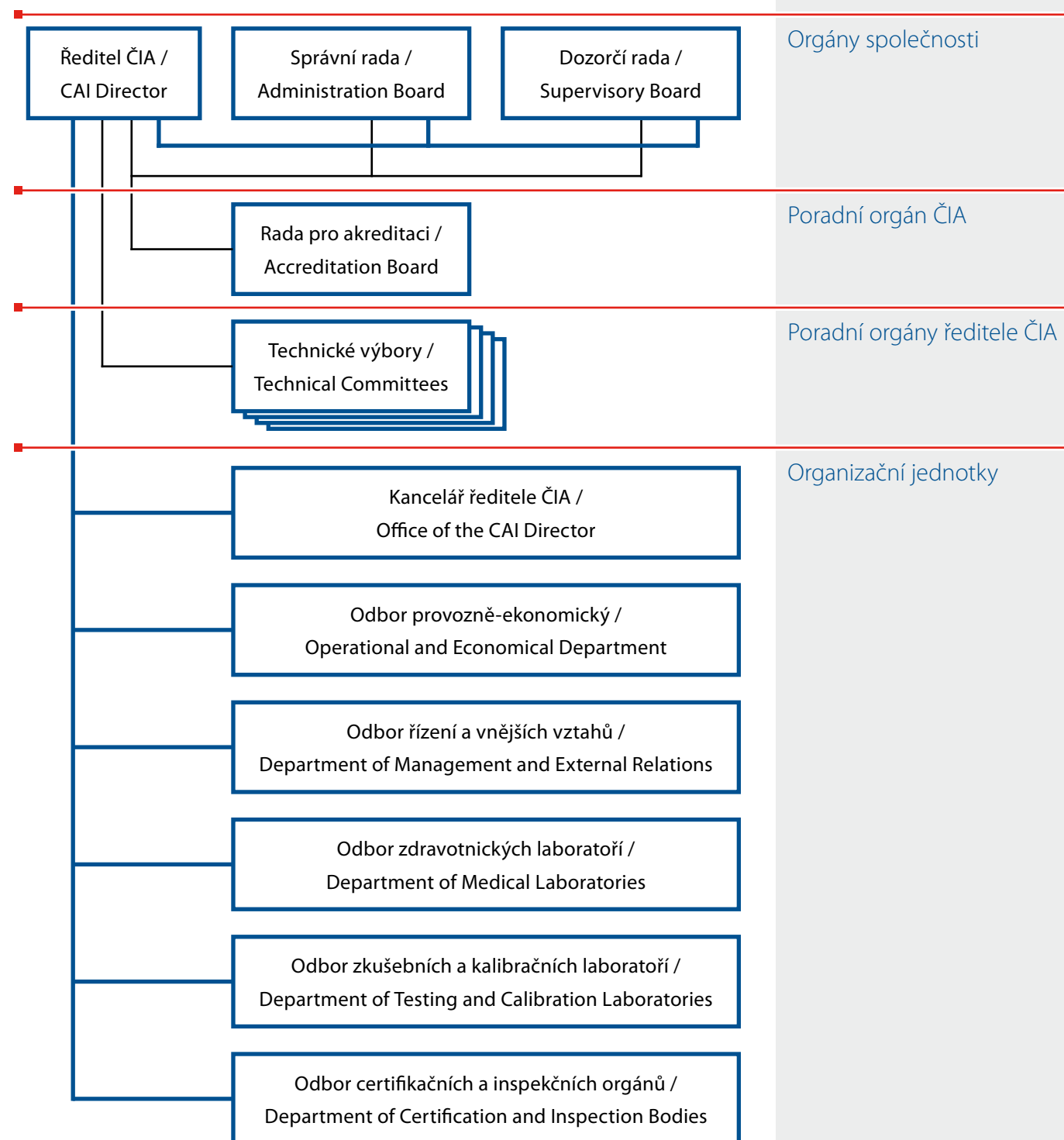
Politika kvality Českého institutu pro akreditaci:

1. Poskytovat služby akceptovatelné subjekty a ostatními stranami zainteresovanými na akreditaci v souladu s právními předpisy ČR i EU při dodržení všech požadavků ČSN EN ISO/IEC 17011 a mezinárodních organizací zabývajících se akreditací.
2. Zabezpečovat trvalý soulad akreditačního systému spravovaného ČIA s požadavky a praxí mezinárodních organizací zabývajících se akreditací, doložený signatářstvím příslušných mnohostranných dohod o vzájemném uznávání výsledků akreditace.
3. Podílet se na tvorbě evropských i světových pravidel akreditace.
4. Zvyšovat povědomí o akreditaci, propagovat, prosazovat a popularizovat služby poskytované ČIA.
5. Zabezpečovat čitelný, objektivní, důvěryhodný, nediskriminační a ekonomicky stabilní akreditační systém ČR spravovaný ČIA, schopný pružně reagovat na požadavky a potřeby veřejné správy a trhu.

MOTTO,
VIZE
A POLITIKA
KVALITY
ČIA

6. Rozvíjet a zdokonalovat akreditační systém ČR s využitím moderních informačních a komunikačních technologií, redukovat počty dokumentů a snižovat administrativní zátěž.
7. Zajistit dostatečný počet kompetentních pracovníků, trvale zajišťovat jejich další rozvoj a vhodné materiálové zdroje pro provádění všech činností ČIA.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČIA

1. Ředitel (statutární orgán)

Ing. Jiří Růžička, MBA, Ph.D.

2. Správní rada

Ing. Petr Kučera, CSc.

– **předseda správní rady**

– představitel sdružení akreditačních subjektů
(Svaz zkušeben pro výstavbu)

Ing. Eva Průšová, LL.M.

– představitel orgánů státní správy
(Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Ing. František Hýbner

– představitel hospodářských a sociálních partnerů
(Svaz průmyslu a dopravy ČR)

3. Dozorčí rada

JUDr. Luděk Holubec

– **předseda dozorčí rady**

– představitel orgánů státní správy
(Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Ing. Michael Smola, MBA

– představitel hospodářských a sociálních partnerů
(Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR)

Ing. Jiří Fuchs

– představitel akreditovaných subjektů
(EUROLAB – CZ)

4. Rada pro akreditaci (odborný poradní orgán)

Rada pro akreditaci je tvořena třemi skupinami členů s právem hlasovacím:

- 1) Představitelé orgánů státní správy,
- 2) Představitelé hospodářských a sociálních partnerů,
- 3) Představitelé akreditačního systému; čtvrtou skupinu tvoří členové s hlasem poradním.

ČIA zajišťuje akreditaci těchto subjektů podle akreditačních norem:

- zkušební laboratoře (ČSN EN ISO/IEC 17025:2005)
- kalibrační laboratoře (ČSN EN ISO/IEC 17025:2005)
- zdravotnické laboratoře (ČSN EN ISO 15189:2007)
- certifikační orgány provádějící certifikaci systémů managementu (ČSN EN ISO/IEC 17021-1:2016)
- certifikační orgány certifikující produkty vč. procesů a služeb (ČSN EN ISO/IEC 17065:2013)
- certifikační orgány provádějící certifikaci osob (ČSN EN ISO/IEC 17024:2013)
- inspekční orgány (ČSN EN ISO/IEC 17020:2012)
- poskytovatelé zkoušení způsobilosti (ČSN EN ISO/IEC 17043:2010)
- výrobci referenčních materiálů (ČSN EN ISO 17034:2017)
- ověřovatelé výkazů emisí skleníkových plynů (ČSN EN ISO 14065:2013 v rozsahu nařízení Komise EU č. 600/2012)
- environmentální ověřovatelé programů EMAS a dohled nad zahraničními environmentálními ověřovateli (ČSN EN ISO/IEC 17021-1:2016 ve spojení s nařízením ES č. 1221/2009)

Odbor zdravotnických laboratoří (odbor 500) zajišťuje akreditaci zdravotnických laboratoří, poskytovatelů zkoušení způsobilosti a výrobců referenčních materiálů.

Akreditaci laboratoří pak zajišťuje Odbor zkušebních a kalibračních laboratoří (odbor 600).

Odbor certifikačních a inspekčních orgánů (odbor 700) zajišťuje akreditace certifikačních orgánů, inspekčních orgánů a ověřovatelů.

NABÍDKA / ROZSAH POSKYTOVANÉ AKREDITACE

Největší počet akreditovaných subjektů představují zkušební laboratoře, které zahrnují široké spektrum činností, od chemických a mikrobiologických analýz potravin a složek životního i pracovního prostředí, přes veterinární vyšetření, mechanické zkoušky, akustická měření, elektrotechnické zkoušky, zkoušky stavebních hmot a výrobků až k nedestruktivnímu testování, požárním zkouškám apod. Méně je laboratoří kalibračních, které poskytují návaznost měření v širokém spektru veličin pro ostatní zkušební laboratoře, ale i průmyslovou výrobu a technologické procesy.

V posledních patnácti letech se akreditace rozšířila i do zdravotnictví. Zdravotnické laboratoře jsou nyní akreditovány podle specifické normy ČSN EN ISO 15189. Laboratorní vyšetření ve zdravotnictví zahrnují řadu odborností jako je biochemie, hematologie, imunologie, toxikologie, ale i mikrobiologie, patologie nebo genetická vyšetření apod.

Novějším typem akreditace je pak posuzování poskytovatelů zkoušení způsobilosti. Tito poskytovatelé svými službami umožňují laboratořím, ale i inspekčním, resp. certifikačním orgánům, externě posoudit svůj výkon při provádění zkoušek, vyšetření nebo kalibrací.

V roce 2015 ČIA zavedl akreditaci výrobců referenčních materiálů. Požadavky na spolehlivost a důvěryhodnost referenčních materiálů se v nedávné době dostaly do popředí zájmu, vzhledem k tomu, že výrobci referenčních materiálů svými službami pomáhají zabezpečit kvalitu zkoušek a usnadnit návaznost měření tam, kde návaznost na jednotky SI není přímá.

Zavedení posledně uvedeného typu akreditace je příkladem toho, že akreditace reaguje na požadavky trhu, klientů a dalších zainteresovaných stran. Ostatně ČIA spolupracuje s řadou profesních sdružení a odborných společností, které přináší nové podněty i svou odbornost do procesu akreditace, a s orgány státní správy, které výstupy z akreditace využívají pro svou činnost. S Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví se v poslední době prohloubila spolupráce

na sblížení a harmonizaci při posuzování odborné způsobilosti subjektů, které působí v regulované oblasti. S Ministerstvem vnitra ČIA pracoval na zavedení akreditace pro účely certifikace elektronické identifikace a služeb vytvářejících důvěru pro elektronické transakce. Z popudu Ministerstva zemědělství byla zavedena akreditace i pro certifikační orgány zapojené do systému podpory produkce kvalitního mléka.

Posuzování odborné způsobilosti žadatelů o akreditaci probíhá podle harmonizovaných norem a v současné době prochází revizí prakticky všechny normy, které se akreditace dotýkají. ČIA se aktivně zapojil do probíhající revize normy pro zkušební a kalibrační laboratoře ISO/IEC 17025 a připravuje se na další náročné období, kdy se zavedení revidované normy bude týkat více než 600 akreditovaných laboratoří. Ty bude nutno posoudit v mezinárodně závazně stanoveném přechodném období.

V roce 2016 bylo započato přeposouzení na revidovanou normu pro akreditaci certifikačních orgánů pro systémy managementu ČSN EN ISO/IEC 17021-1:2016 a dále i přeposouzení podle ČSN ISO/IEC 27006:2016, která se aplikuje speciálně v případě systému managementu bezpečnosti informací. Neméně významné je zahájení posouzení způsobilosti provádět posuzování shody podle nových revizí certifikačních norem ČSN EN ISO 9001:2016 a ČSN EN ISO 14001:2016.

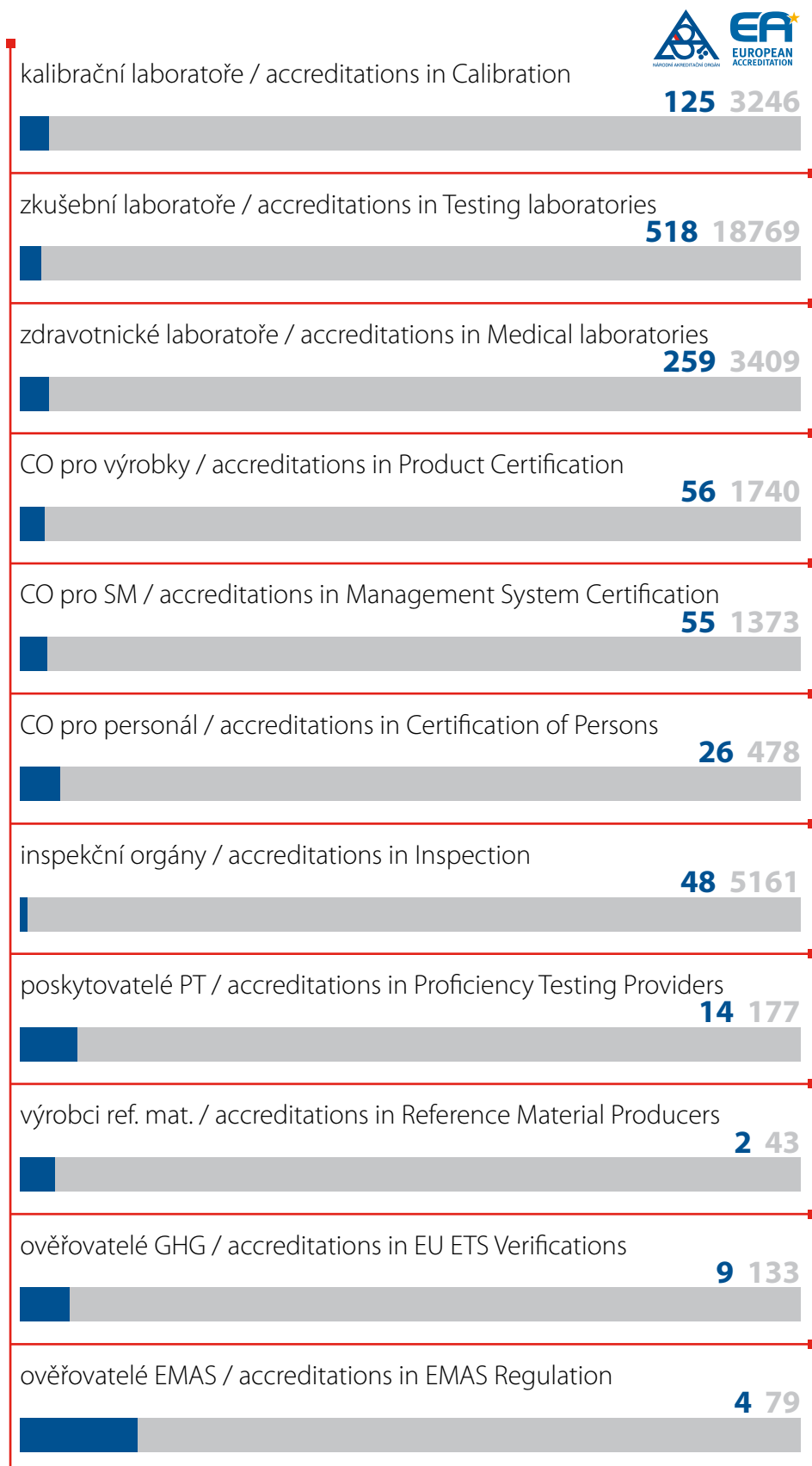
Taktéž bylo zahájeno posuzování certifikačních orgánů certifikujících systémy managementu hospodaření s energií podle příslušné harmonizované normy (ISO/IEC 17021-1) v kombinaci s ČSN ISO 50003.

V souvislosti s revizí dalších norem se ČIA aktivně zapojuje do činnosti ISO CASCO WG 44 pro revizi ISO/IEC 17025 a ISO REMCO JWG k přípravě ISO 17034. Tato nová norma, která bude využívána při akreditaci výrobců referenčních materiálů, byla vydána v listopadu 2016.

Mezi nedávno zavedenými službami je oblast certifikace pro eIDAS a mezi připravovanými službami je především netrpělivě očekávané GDPR a dále pak Business continuity management.

PŘEHLED
POČTU
AKREDITACÍ
1991 - 2016

		Platná osvědčení na konci roku																									
		1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zkušební laboratoře	5	36	71	107	135	157	177	207	261	323	364	410	425	447	470	507	477	457	490	501	511	490	503	484	509	518	
Výrobci referenčních materiálů	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2
Zdravotnické laboratoře	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	33	45	47	59	83	127	186	251	256	252	259	
Kalibrační laboratoře	0	5	10	10	14	28	38	52	61	70	76	81	85	94	98	96	92	95	101	105	105	115	118	119	121	125	
CO pro výrobky	0	0	0	2	6	9	7	10	26	35	40	41	43	45	49	54	63	64	67	67	65	66	55	55	55	56	
CO pro systémy jakosti	0	3	4	8	9	13	13	15	20	22	26	29	34	40	44	44	41	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
CO pro EMS	x	x	x	x	x	0	0	2	6	10	12	14	14	21	26	26	27	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
CO pro SM	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5	51	53	54	49	50	53	57	52	55	
CO pro personál	0	0	1	4	6	8	12	15	19	19	21	22	22	22	21	21	22	23	24	22	24	24	24	24	24	26	
Inspekční orgány	x	x	x	0	0	0	1	5	10	13	20	26	27	35	36	36	34	36	37	41	39	41	45	47	49	48	
Ověřovatelé EMAS	x	x	x	x	x	x	0	0	0	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	
Dohled	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	2	2	3	3	3	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Organizátoři MPZ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0	1	2	2	3	4	4	4	5	5	9	11	12	12	14	14	
Ověřovatelé GHG	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4	9	9	9	
Celkem	5	44	86	131	170	215	248	306	403	494	562	628	657	712	756	827	816	780	839	881	933	987	1069	1067	1091	1116	

POČET
AKREDITACÍ
UDĚLENÝCH
K 31. 12. 2016
CELKEM

A Z NICH
UDĚLENÝCH

ČIA je zapojen do celé infrastruktury kvality v České republice. Aktivně se angažuje v činnosti Národní politiky kvality (NPK), jejímž cílem je vytvořit v České republice takové prostředí, ve kterém je kvalita přirozenou součástí života společnosti. V rámci NPK působí několik sekcí, které se zabývají kvalitou v jednotlivých segmentech života; v naší gesci je sekce infrastruktury kvality.

Tato sekce se zabývá především prosazováním posuzování shody třetí nezávislou stranou. Zjednodušeně řečeno to znamená, že posuzovat shodu nějakého procesu či výrobku s legislativními požadavky, normami a předpisy by měl primárně někdo třetí, nespojený ani s výrobcem, ani s danými předpisy a normami. Takové posuzování zajišťuje vyšší míru objektivity a nestrannosti a slouží potřebám orgánů veřejné moci, podnikatelům, spotřebitelům i ostatním účastníkům.

Subjekty, které jsou prostřednictvím ČIA akreditovány, jsou prověřovány ve výkonech činnosti orgánů pro posouzení shody v tak zásadních oblastech, jako je zdraví, bezpečnost, ochrana spotřebitele nebo ochrana životního prostředí. Akreditované subjekty pak působí například jako autorizované osoby při posuzování shody výrobků s právními předpisy, nebo třeba jako metrologická střediska pro ověřování měřidel.

I další orgány veřejné moci využívají akreditované subjekty pro zabezpečování jim svěřených činností. Například Ministerstvo zdravotnictví v oblasti kvality vod, Ministerstvo životního prostředí v oblasti kvality ovzduší, Ministerstvo dopravy v oblasti kvality pozemních komunikací atd.

Výhoda akreditace není jen v tom, že se akreditovaný subjekt může stát státem pověřeným orgánem. Akreditovaných subjektů využívají i nestátní a komerční firmy. Jako příklad lze uvést využívání zdravotnických laboratoří zdravotními pojišťovnami, banky pro úvěry využívají certifikované odhadce nemovitostí, Policie ČR využívá své akreditované forenzní laboratoře, ...

Osvědčení o akreditaci tedy neznamená jen „papír, který vyžaduje státní správa“, ale otevírá dveře i do dalších oblastí, státních i komerčních, tuzemských i zahraničních.

Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN Praha se rozhodl na počátku tohoto století, kolem roku 2002-2003, akreditovat pracoviště, tehdy ještě podle normy ISO/IEC 17025 – Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří.

Oblasti, které nebyly v této normě příliš řešeny např. odběry biologického materiálu, transport vzorků, odezva laboratoře, jsme již tehdy rozpracovali do našich interních předpisů. Byli jsme první zdravotnickou laboratoří s akreditací podle této normy a osvědčení o akreditaci laboratoře ústavu jsme obdrželi 16. 4. 2004.

První kroky po rozhodnutí získat akreditaci směřovaly na vysvětlování, k čemu a proč je akreditace dobrá, a to z pohledu práce ústavu dovnitř – popsáním procesů, přesných stanovení odpovědností a kompetencí.

Důležité pro nás bylo zavedení systému kvality do činnosti ústavu, který se podílí na řešení klinických studií, mezinárodních projektů a ISO normy prokazují úroveň systému kvality daného pracoviště. Hlavním cílem bylo zlepšení kvality péče o pacienty.

V následujících letech se postupně akreditace rozšiřovala do dalších součástí ústavu a implementací nové normy ISO 15189 – Zdravotnické laboratoře jsme přešli na systém, který je cílený na pracoviště našeho typu. Akreditace dle ISO/IEC 17025 zůstává nadále pouze v Referenční laboratoři pro klinickou biochemii, která neprovádí vyšetření patientských vzorků.

Úspěšně jsme prošli reakreditacemi a jsme příkladem pracoviště, na kterém byly postupně zaváděny všechny tři verze normy ISO 15189. Máme akreditováno 11 pracovišť z našeho ústavu zahrnujících pět odborností včetně odběrového centra.

Po řadu let, nejen v počátcích, kdy naše pracoviště bylo jedno z prvních akreditovaných zdravotnických pracovišť, ale i později, jsme v pracovnících ČIA našli kompetentní a svědomité kolegy, se kterými jsme řešili široké spektrum problematiky akreditací. Tuto úspěšnou spolupráci chceme rozvíjet i nadále a přejeme ČIA a všem jeho pracovníkům další úspěšná léta.

*prof. MUDr. Tomáš Zima,
DrSc., MBA*

AKREDITACE Z POHLEDU ČESKÉ SPOLEČNOSTI PRO JAKOST

*Ing. Petr Koten,
výkonný ředitel ČSJ*

NAŠI PARTNEŘI

Česká společnost pro jakost (ČSJ) sdružuje jednotlivce i organizace, kteří se zajímají o kvalitu i o příbuzné oblasti. ČSJ vstoupila v roce 2016 do druhého čtvrtstoletí svojí existence a je nutno podotknout, že značná část její historie (a aktivit) je s pojmem akreditace značně spojena.

Posláním ČSJ bylo vždy přinášet aktuální informace z oboru kvality. V důsledku požadavků trhu na doklad o ověření znalosti pracovníků byl založen certifikační orgán pro certifikaci osob, který byl v roce 1994 akreditován ČIA. Více než 5500 osob dosud úspěšně získalo akreditovaný personální certifikát a prokazuje se s ním nejen svým zaměstnavatelům, klientům, ale i na trhu práce.

V roce 1999 rozhodlo předsednictvo ČSJ o založení certifikačního orgánu CSQ-CERT pro certifikaci systémů managementu. Později bylo zaměření certifikačního orgánu rozšířeno i o oblast certifikace produktů. Pro zajištění důvěryhodnosti nabízených služeb byly tyto certifikační orgány akreditovány u ČIA.

Z pohledu certifikačních orgánů je zřejmé, že požadavky na způsobilost akreditovaných subjektů se rozšiřují a zpřísňují. Nově vycházející akreditační ISO normy, požadavky mezinárodních organizací a změny certifikačních kritérií roztácejí v certifikačních orgánech „kolotoč“ aktualizace postupů, informování klientů o změnách i zajišťování odborně způsobilých pracovníků. Tento diskomfort je však celosvětovým důsledkem úsilí o zkvalitňování akreditovaných služeb.

ČSJ prošla za dobu svojí existence desítkami dozorů od ČIA, kterých se zúčastnila velká skupina kmenových pracovníků ČIA i externích odborníků. Lze konstatovat, že v drtivé většině v ČSJ působili takoví pracovníci ČIA, kteří nejen že přirozeně usilovali o objektivní posouzení souladu, ale hlavně vstřícně a věcně komunikovali s pracovníky ČSJ. Z jejich chování byl, s prominutím, zřejmý zákaznický přístup více, než suchý úřednický. A to je určitě dobře...

Akreditační systém zajišťovaný ČIA v České republice představuje za 25 let existence, z pohledu lidského života, jednu generaci. Generaci, která prošla dětskými nemocemi, třístupňovou vzdělávací soustavou a je na prahu tzv. produktivního života, který by v případě ČIA asi měl být delší, než ten lidský.

Asociace akreditovaných a autorizovaných organizací (AAAO) nebyla u přebalování a vyrůstání z dětských střevíčků, ale někteří pracovníci našich členů ano. Je proto přirozené, že máme ve všech řídicích a poradních strukturách ČIA své zástupce.

V prvních letech nás akreditační systém příjemně překvapil svou otevřeností a snahou po sebezdokonalování. Diskutovalo se o všem i z clientského pohledu, tedy nakolik je ten který způsob užitečný nejen pro žadatele o akreditaci, ale také pro jejich klienty. Pak ale přišla puberta a akreditační systém začal tvrdě prosazovat svoji osobnost a názory. Tak jsme se museli vzájemně učit, že není jenom jedna pravda, že všechno má své důvody a hlavně že akreditace jako služba probíhá na základě smluvních, partnerských vztahů.

Tak akreditační systém dospěl, osamostatnil se a nakonec odešel z domu. Postupuje podle pravidel Evropské akreditace, získává zkušenosti ze vzájemného posuzování a dosáhl nejvyšší míry uznávání svých výstupů v rámci EU. Na jedné straně jsme spokojeni s tím, že je samostatný, na straně druhé si s obavou uvědomujeme, že už se nás neptá, jak na nás jaký evropský dokument dopadne. Jediným limitem jsou platné mezinárodní normy pro akreditační orgány a jejich postupy vůči subjektům žádajícím o akreditaci.

Na prahu produktivního života akreditačního systému mu děkujeme za plodnou spolupráci a za důstojnou reprezentaci v Evropské unii. Přejeme mu organizační a ekonomické zdraví, kterému my říkáme efektivnost posuzování, věříme v jeho obecnou prospěšnost, a že mu monopol nestoupne do hlavy. Jsme stále jeho přátelé, a když bude potřebovat zpětnou vazbu ke svému konání, jsme i nadále připraveni

JAK 25 LET AKREDITACE VIDÍ ASOCIACE AKREDITOVANÝCH A AUTORIZOVANÝCH ORGANIZACÍ

*RNDr. Pavel Malčík,
prezident AAAO*

NAŠI PARTNEŘI

mu ji poskytnout. Společnou výzvou do budoucna je zvýšení povědomí podnikatelů a ústředních orgánů, dokonce i zákonodárců, o efektivnosti posuzování shody ve všech formách nezávislou třetí stranou se způsobilostí prověřenou akreditací.

Každá oblast lidské činnosti po určité době začne používat řadu zkratk, kterým následně porozumí jen odborně zainteresovaný. Abyste se v textu neztráceli, je zde přehled nejen použitých zkratk, ale i dalších, se kterými je možné se v oblasti akreditace a infrastruktury kvality setkat.

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK

ZL	zkušební laboratoř
KL	kalibrační laboratoř
ML	zdravotnická laboratoř
IO	inspekční orgán
CO	certifikační orgán
COV	certifikační orgán certifikující produkty
COP	certifikační orgán certifikující osoby
COSM	certifikační orgán certifikující systémy managementu
O GHG	ověřovatel výkazů emisí skleníkových plynů
O EMAS	ověřovatelé EMAS
PZZ	poskytovatelé zkoušení způsobilosti
VRM	výrobce referenčních materiálů

AO / NAO	akreditační orgán / národní akreditační orgán
PDN	pravidelná dozorová návštěva
MDA	mimořádná dozorová akce
ZZS	změna na žádost subjektu
VPS	veřejnoprávní smlouva
SŘ	správní řád / správní řízení

VP	vedoucí posuzovatel
EVP	externí vedoucí posuzovatel
OP	odborný posuzovatel
E	expert
SP	skupina posuzovatelů
ÚZ	úvodní zasedání
ZÚZ	zápis z úvodního zasedání
WA	witness audit / svědecké posouzení činnosti

EMAS	systém řízení podniku a auditu z hlediska ochrany životního prostředí – Eco-Management and Audit Scheme
PEFC	program pro podporu certifikace lesů
PT	zkoušení způsobilosti – Proficiency Testing
MPZ	mezilaboratorní porovnávání zkoušek
EHK	externí hodnocení kvality
MPA	Metodický pokyn pro akreditaci

EA	Evropská organizace pro spolupráci v oblasti akreditace, zkráceně „Evropská akreditace“ – European Co-operation for Accreditation – European Accreditation
IAF	Mezinárodní akreditační fórum – International Accreditation Forum
ILAC	Mezinárodní spolupráce v oblasti akreditace laboratoří – International Laboratory Accreditation Cooperation
FALB	Fórum akreditačních a licenčních orgánů (pro EMAS) – Forum of Accreditation and Licensing Bodies
MLA/MRA	multilaterální dohody o vzájemném uznávání – Multilateral Agreement, Mutual Recognition Arrangement

MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
ÚNMZ	Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví

ČSN	označení české technické normy
EN	označení evropské normy
ISO	označení mezinárodní normy / mezinárodní organizace pro normalizaci

certifikační orgán - certifikace systémů managementu /
certification body - certification of management systems

certifikační orgán - certifikace osob /
certification body - certification of persons

ověřovatel výkazů emisí skleníkových plynů /
green-house gases verification body

inspekční orgán / *inspection body*

environmentální ověřovatel (EMAS) /
environmental verifier (EMAS)

poskytovatel zkoušení způsobilosti /
proficiency testing provider

zdravotní laboratoř / *medical laboratory*

zkušební laboratoř / *testing laboratory*
výrobce referenčních materiálů / *reference material producer*

kalibrační laboratoř / *calibration laboratory*

certifikační orgán - certifikace produktů /
certification body - certification of products

SEZNAM UDĚLOVANÝCH AKREDITAČNÍCH ZNAČEK

KONTAKTY ČIA

Činnost ČIA zajišťují tito pracovníci (stav k 1. 11. 2017):

- Praha tel. 272 096 + linka
- Brno tel. 545 555 + linka

Jméno	Funkce	E-mail	Pracoviště	Linka
Kancelář ředitele ČIA				
Růžička Jiří, Ing. MBA, Ph.D.	ředitel ČIA	ruzickaj@cai.cz	Praha	222
Badal Milan, Ing.	1. nám. ředitele ČIA	badalm@cai.cz	Praha	220
Chroustová Helena	referentka	chroustovah@cai.cz	Praha	229
Zemanová Anna, Mgr.	referentka	zemanovaa@cai.cz	Praha	240
Odbor provozně-ekonomický				
Beranová Marie, Ing.	ředitelka odboru provozně-ekonomického	beranovam@cai.cz	Praha	233
Kalašová Lenka	referentka	kalasoval@cai.cz	Praha	230
Nováková Věra	referentka	novakovav@cai.cz	Praha	228
Novotná Ludmila	zástupkyně ředitelky odboru provozně-ekonomického	novotnal@cai.cz	Praha	232
Pánková Radka	personální manažer	pankovar@cai.cz	Praha	231
Odbor řízení a vnějších vztahů				
Tyleček Igor, Mgr. Ing. Ph.D.	nám. ředitele ČIA, ředitel odboru řízení a vnějších vztahů, manažer kvality a procesu	tyleceki@cai.cz	Praha	226
Flídrová Kateřina, Mgr.	zást. ředitele odboru řízení a vnějších vztahů, právník	flidrovak@cai.cz	Praha	225
Kiril Christov, Bc.	marketing a PR manažer	christovk@cai.cz	Praha	242
Klačer Tomáš, Ing.	manažer ICT	klacert@cai.cz	Praha	-
Soukupová Monika	referentka	soukupovam@cai.cz	Praha	220
Odbor zdravotnických laboratoří				
Bednářová Martina, Ing.	ředitelka odboru zdravotnických laboratoří	bednarovam@cai.cz	Praha	205
Černák Viliam, Ing.	vedoucí posuzovatel	cernakv@cai.cz	Praha	201
Dominová Dana, Ing.	vedoucí posuzovatel	dominovad@cai.cz	Brno	410
Holoubková Veronika	referentka	holoubkovav@cai.cz	Brno	401
Chvalovská Jana	referentka	chvalovskaj@cai.cz	Praha	207
Klokočnicková Eva, Ing.	garant rozvoje akreditace - poskytovatelé zkoušení způsobilosti (PZZ) a výrobci referenčních materiálů (VRM)	klokocnikovae@cai.cz	Praha	213
Kučera Josef, Ing.	vedoucí posuzovatel	kuceraj@cai.cz	Praha	237
Lochmanová Milena, Ing.	zástupkyně ředitelky odboru zdravotnických laboratoří, garant rozvoje akreditace - zdravotnické laboratoře (ML)	lochmanovam@cai.cz	Praha	239
Rampulová Eva, RNDr.	vedoucí posuzovatel	rampulovae@cai.cz	Brno	417
Šenk Petr, Mgr.	vedoucí posuzovatel	senkp@cai.cz	Brno	-
Trávníčková Dana, Ing. Ph.D.	vedoucí posuzovatel	travnickovad@cai.cz	Brno	-
Váňová Jana, Ing.	vedoucí posuzovatel	vanovaj@cai.cz	Praha	218
Zemanová Alena, Ing.	vedoucí posuzovatel	zemanovaal@cai.cz	Praha	198

Jméno	Funkce	E-mail	Pracoviště	Linka
Odbor zkušebních a kalibračních laboratoří				
Nosek Pavel, Ing.	ředitel odboru zkušebních a kalibračních laboratoří	nosekp@cai.cz	Praha	217
Augustinová Jana, Ing.	vedoucí posuzovatel	augustinovaj@cai.cz	Praha	209
Bartoš Marián, Ing.	vedoucí pracoviště Brno	bartosm@cai.cz	Brno	416
Bernatík Vladimír, Ing.	vedoucí posuzovatel	bernatikv@cai.cz	Brno	-
Burda Lukáš, Ing.	vedoucí posuzovatel	burdal@cai.cz	Praha	236
Drdová Zdeňka, Ing.	garant rozvoje akreditace - zkušební lab. technické (ZL)	drdovaz@cai.cz	Praha	219
Frycová Eliška	referentka	frycovae@cai.cz	Praha	227
Grycová Hana, RNDr.	vedoucí posuzovatel	grycovah@cai.cz	Brno	-
Jahnová Michaela, MVDr.	vedoucí posuzovatel	jahnovam@cai.cz	Brno	413
Jetelina Dalibor, Ing.	vedoucí posuzovatel	jetelinad@cai.cz	Brno	409
Kořínek Pavel, RNDr. Ph.D.	vedoucí posuzovatel	korinekp@cai.cz	Brno	-
Martanová Alena, Ing.	vedoucí posuzovatel	martanovaa@cai.cz	Praha	211
Matoušek Antonín, Ing.	vedoucí posuzovatel	matouseka@cai.cz	Praha	235
Matušů Martin, Ing. CSc.	vedoucí posuzovatel	matusum@cai.cz	Praha	-
Mucha Jaroslav, Ing.	vedoucí posuzovatel	muchaj.evp@cai.cz	Brno	409
Novotná Irena, Ing.	vedoucí posuzovatel	novotnai@cai.cz	Praha	-
Parma Petr, Ing.	vedoucí posuzovatel	parmap@cai.cz	Praha	-
Petrová Martina	referentka	petrovam@cai.cz	Praha	229
Ptáček Josef, Ing.	vedoucí posuzovatel	ptacekj@cai.cz	Praha	-
Ryantová Irena	referentka	ryantovai@cai.cz	Praha	241
Sachambula Lenka, Dr. Ing.	vedoucí posuzovatel	sachambulal@cai.cz	Brno	411
Schinzel Drahomír, Ing.	vedoucí posuzovatel	schinzeld@cai.cz	Praha	238
Studnička Jiří, Ing.	vedoucí posuzovatel	studnickaj@cai.cz	Praha	-
Šimonová Gabriela, Ing.	zást. řed. odboru zkušebních a kalibračních laboratoří, garant rozvoje akreditace - zkušební laboratoře chemické a mikrobiologické (ZL)	simonovag@cai.cz	Praha	212
Tříška Jiří, Ing.	vedoucí posuzovatel	triskaj@cai.cz	Brno	415
Uxa René, Ing.	vedoucí posuzovatel	uxar@cai.cz	Brno	-
Valenta Martin, Ing.	garant rozvoje akreditace - kalibrační laboratoře (KL)	valentam@cai.cz	Praha	199
Vinklová Nicole, Mgr.	vedoucí posuzovatel	vinclovan@cai.cz	Praha	243
Odbor certifikačních a inspekčních orgánů				
Černá Eva, Ing. Ph.D.	ředitelka odboru certifikačních a inspekčních orgánů	cernae@cai.cz	Praha	216
Fiala Zdeněk, Ing.	vedoucí posuzovatel	fialaz@cai.cz	Brno	-
Filiač Vladimír, RNDr. CSc.	vedoucí posuzovatel	filiacv@cai.cz	Praha	-
Janák Jaroslav, Ing. MBA	vedoucí posuzovatel	janakj@cai.cz	Praha	204
Jelínková Zuzana, Ing.	garant rozvoje akreditace - ověřovatelé výkazů emisí skleníkových plynů (GHG)	jelinkovaz@cai.cz	Praha	202

<i>Jméno</i>	<i>Funkce</i>	<i>E-mail</i>	<i>Pracoviště</i>	<i>Linka</i>
Koška Petr, Ing. Ph.D.	vedoucí posuzovatel	koskap@cai.cz	Brno	-
Kovalčuková Julie, Ing.	vedoucí posuzovatel	kovalcukovaj@cai.cz	Praha	210
Kuklík Vladimír, Ing. CSc.	vedoucí posuzovatel	kuklikv@cai.cz	Praha	-
Omarová Bohumila	referentka	omarovab@cai.cz	Brno	402
Racková Eva, RNDr.	vedoucí posuzovatel	rackovae@cai.cz	Praha	-
Rexová Andrea, DiS.	referentka	rexovaa@cai.cz	Praha	206
Růžička Jaroslav, Ing.	vedoucí posuzovatel	ruzickajaroslav@cai.cz	Brno	-
Střelecková Hana, Ing.	vedoucí posuzovatel	streleckovah@cai.cz	Praha	-
Svoboda Milan, Ing.	garant rozvoje akreditace - inspekční orgány (IO) a certifikační orgány certifikující produkty (COV)	svobodam@cai.cz	Praha	208
Šilhavá Markéta, Ing.	posuzovatel	silhavam@cai.cz	Praha	-
Školník Jan, Ing.	vedoucí posuzovatel	skolnikj@cai.cz	Praha	203
Švagr Andrej, Ing. Ph.D.	garant rozvoje akreditace - certifikační orgány certifikující systémy managementu (COSM) a ověřovatelé EMAS	svagra@cai.cz	Praha	215
Vácha Dušan, Mgr.	zást. ředitelky odboru certifikačních a inspekčních orgánů, garant rozvoje akreditace - certifikační orgány certifikující osoby (COP)	vachad@cai.cz	Praha	214
Vymazalová Marie	vedoucí posuzovatel	vymazalovam@cai.cz	Brno	412
Zeman Jaroslav, RNDr.	vedoucí posuzovatel	zemanj@cai.cz	Brno	-

Hlinka Soběslav, JUDr.
 Mucha Jaroslav, Ing.
 Kodrová Milada, Ing., CSc.
 Koutník Milan, RNDr.
 Nováková Jana
 Wolfová Marie
 Pírková Jana, Ing.
 Vlhová Naděžda, Ing.
 Horáková-Šimečková Marcela, MUDr.
 Fiala Zdeněk, Ing.
 Dvořáková Pavla, Ing.
 Grycová Hana, RNDr.
 Trojanová Bronislava, RNDr.
 Knotek Jiří, Ing.
 Pohludková Veronika, Ing.
 Patúšová Anna
 Kadeřávková Soňa
 Smetana Zbyněk, Ing.
 Frolík Radim, Ing.
 Maštaliřová Hana
 Bernatík Vladimír, Ing.
 Misárek Dušan, Ing.
 Ludvík Vladimír, Ing.
 Brož Jaroslav
 Zdílna Petr, Ing.
 Moravec Milan, Ing., CSc.
 Novotná Irena, Ing.
 Ptáček Josef, Ing.
 Fabianek Miloslav, Ing.
 Machanová Zdeňka, Ing., MSc
 Průckner Jiří, Ing.
 Blechta Jan, Ing.
 Kapalová Jarmila, Ing.
 Poněšický Jiří, Ing.
 Buňata Milan, Ing.
 Jonášová Veronika
 Andrlová Bohumila, Mgr.

Hamalová Martina, Ing.
 Fremutová Štěpánka, PhDr.
 Paulíková Marie, Ing.
 Vavrlová Pavlína
 Zelenková Luisa
 Frantová Marcela
 Uhrová Jitka, Ing.
 Palupčík Simon, Ing.
 Pyš Petr, Ing.
 Homolka Lubor, Ing.
 Benešová Eva
 Lammel Petr, Ing.
 Kabátová Lenka
 Stočesová Adéla, Ing.
 Šenk Petr, Mgr.
 Vejsová Veronika
 Grunerová Lucie
 Říha Vladimír, Ing.
 Svobodník Jan, Ing.
 Řiháková Michaela
 Filiač Vladimír, RNDr., CSc.
 Hodinka Jaromír, Mgr.
 Tomeček Jiří Ing., Mgr.
 Doležalová Alena, Ing.
 Nykelová Lenka, Ing.

SEZNAM
 BÝVALÝCH
 ZAMĚSTNANCŮ
 ČIA, KTEŘÍ SE
 NA FUNGOVÁNÍ
 AKREDITAČNÍHO
 SYSTÉMU
 PODÍLELI DÉLE
 NEŽ 1 ROK
 (seřazeno sestupně
 podle délky
 zaměstnaneckého
 poměru)

„Accredo – delivering confidence“

This brochure was released on two occasions: the first is the twenty-fifth anniversary of the existence of an accreditation system and the second is the twenty-fifth anniversary of the Czech Accreditation Institute (CAI) - a national accreditation body of the Czech Republic - which provides this accreditation system. Its basic mission is to provide services in all areas of accreditation, both for state and private entities. CAI provides these services on a non-profit basis and for conditions that are set in advance and identical for all users.

Accreditation is a certificate issued by a third independent party related to a conformity assessment body, which expresses formal confirmation of professional competence of the body to perform specific tasks in the area of conformity assessment.

CAI operates the accreditation for testing, medical and calibration laboratories; certification bodies certifying products including processes and services, management systems and persons; inspection bodies; proficiency testing providers; producers of reference materials; greenhouse gases verification bodies and environmental verifiers of EMAS programme.

CAI's bodies were established pursuant to the Public Service Companies Act by the Company's Foundation Charter: the Director – as a statutory body, the Administration Board and the Supervisory Board. The Accreditation Board was established according to authorization of CAI to provide accreditation issued by the Ministry of Industry and Trade pursuant to the Act on Technical Requirements for Products. Technical Committees and Technical Commissions are established in compliance with requirements of the ČSN EN ISO/IEC 17011.

Relations to assessment bodies, i.e. administration officers, entrepreneurs and association of accredited bodies, are crucial for CAI in the area of national relations.

CAI has been a member of globally operating international organizations: European co-operation for Accreditation (EA); International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC); International Accreditation Forum (IAF) and Forum of Accreditation and Licensing Bodies (FALB). The membership in European and international organizations operating accreditation and signatory of multilateral recognition agreements of results of the accreditation play an important role in international relationships of the Czech Republic, for CAI and also for accredited conformity assessment bodies. Regulation of the European Parliament and of the Council (EC) No. 765/2008 strengthened the importance of the EA that became a base of the European accreditation infrastructure. Successful peer evaluation of the national accreditation bodies is crucial for mutual recognition of findings issued by national accredited conformity assessment bodies within the entire EU.

Český institut pro akreditaci, o.p.s.
Czech Accreditation Institute, a public service company

Sídlo – Pracoviště Praha / Registered office – Head office Prague
(kontaktní i fakturační adresa)
Olšanská 54/3, 130 00 Praha 3
Tel.: +420 272 096 222
Fax: +420 272 096 221
e-mail: mail@cai.cz
ID datové schránky: c4cnq5k
www.cai.cz

Pracoviště Brno / Branch office Brno
Okružní 31, 638 00 Brno-Lesná
Tel.: +420 545 555 401
Fax: +420 545 555 404

IČ: 25677675 ■ DIČ: CZ25677675

Český institut pro akreditaci, o.p.s. je zapsán v rejstříku obecně prospěšných společností vedeném Městským soudem v Praze, oddíl O, vložka 47

Bankovní spojení
Komerční banka, a.s.; číslo účtu 4000134031/0100
IBAN: CZ5701000000004000134031
BIC (SWIFT) KOMBCZPPXXX

25 let
akreditačního
systému
1991-2016

NÁRODNÍ AKREDITAČNÍ ORGÁN

ISBN 978-80-906419-0-7